

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Àrea de Coneixement i Recerca
Centre d'Informació i Documentació del Patrimoni Cultural

2483

Olèrdola, Museu d'Arqueologia de Catalunya. Memòria: intervenció d'urgència gener-febrer de 1999

Núria Molist i Capella

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDIX

1.- Descripció de l'entorn geogràfic	3
2.- Descripció dels treballs efectuats anteriorment	5
3.1. - 1020	7
3.2. - 1946	8
3.3. - 1983-1987	9
3.- Justificació de la intervenció d'urgència	10
3.1.- Les obres de reforma del MAC-Olèrdola	10
3.2.- Àrees afectades	14
4.- Objectius, plantejament dels treballs i metodologia	16
4.1. - Objectius	17
4.2. - Plantejament dels treballs	18
4.3. - Metodologia	19
5.- Descripció del treballs de la intervenció arqueològica d'urgència	21
5.1.- Corredor d'entrada al recinte	21
5.2. - Estructura davant la nova porta d'entrada al Centre d'Interpretació	24
5.3. - Estructura aïllada al peu de la rampa d'accés	25
6.- Descripció de les unitats estratigràfiques	27
7.- Dinàmica estructural de l'entrada al recinte	53
7.1. - Inici de l'edat del Ferro	53
7.2. - Època ibèrica tardana. L'entrada a l'oppidum	54
7.3. - Època romano-republicana. Una nova muralla	55
7.4. - Època medieval	56
7.5. - Època moderna	56
8.- Consideracions preliminars	57
9.-Bibliografia	58
10.- Documentació gràfica annexa	61
10.1. - Planimetries. Plantes generals	62
10.2. - Planimetries. Plantes de la intervenció	67
10.3. - Planimetries. Plantes complementàries	71
10.4.- Fotografies	77
11.- Dibuix dels materials arqueològics	95
12.- Inventari dels materials arqueològics	98
13.- Documentació annexe	102

1 - DESCRIPCIÓ DE L'ENTORN GEOGRÀFIC

Municipi : Olèrdola
Comarca: Alt Penedès
Coordenades: 41° 81' 8" de latitud nord 5° 23' 48" de latitud est

Olèrdola és una plataforma rocosa inclinada que es troba a les estribacions de ponent del Garraf, a la comarca de l'Alt Penedès. El turó enlairat per damunt de les terres que l'envolten, està delimitat per dues torrenteres o fondals -la Vall i Les Valls- al nord-oest i al sud, respectivament. Envoltat d'alts penya-segats, Olèrdola presenta una península privilegiada per a les necessitats de l'home, sobretot a nivell de defensa i control d'un territori.

Des del cim de la muntanya es domina una extensa panoràmica: de sudoest a nordoest trobem la serralada prelitoral -serres d'Ancosa, de mediona, Marmellar,....- i la depressió prelitoral -la plana penedesenca-. Al nord trobem Montserrat, que es retalla a l'horitzò. Pel costat contrari, les serres del Garraf dominen la part de llevant i el Mediterrani es deixa veure en diversos punt d'entre les elevacions.

L'interior del recinte fortificat presenta una superfície de 3,5 ha, amb 280 m de longitud per 130 m d'amplada. Es troba a 358 m sobre el nivell del mar.

Les successives ocupacions humanes no es poden entendre sense tenir en compte dues excepcionals característiques naturals del lloc, com són una privilegiada situació estratègica, dominant la plana del Penedès i el corredor conformat per la riera de Canyelles que el comunica amb la costa, i la pròpia plataforma rocosa on s'assenta, veritable defensa natural envoltada de cingleres amb un únic punt accessible pel nord-est (figs. 1 i 2).

2 - DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS EFECTUATS ANTERIORMENT

Les intervencions a tota la muntanya d'Olèrdola -tant a l'exterior com a l'interior del recinte fortificat- han estat nombroses al llarg dels temps i començaren ben aviat. Recordem com en els gravats de A. de Laborde (1811) ja es veuen un bon nombre de tombes antropomorfes vuidades. La primera notícia d'una intervenció conceptualitzada com a tal tot i de no disposar dels corresponents permisos fou l'efectuada pel pare Llanas entre 1882 i 1883, amb la intenció d'esbrinar la cronologia d'aquelles ruïnes en un moment en que era obert un fort debat sobre de quina època eren les tombes olerdolanes -molts pocs erudits creien que fossin medievals- i la muralla "ciclòpea", la construcció de la qual fou atribuïda a molt diversos i distants pobles mediterranis. Val a dir que Llanas (LLANAS, 1882) defensà decididament -i estava en lo cert- tant la romanitat de la muralla com la cristiandat de les sepultures antropomorfes.

Anteriorment, entorn 1830, Puig i Lucà i P. Bofarull formularen el seu interès a dur a terme excavacions a través de les "Comisiones Provinciales de Antigüedades". Intervenció que no es va arribar a dur a terme.

Durant el segle XX s'han realitzat diferents intervencions a Olèrdola que podem diferenciar en tres grans períodes. Els dos primers (1920/21 i 1946)

foren molt puntuals i les excavacions efímeres. Les campanyes sistemàtiques endegades a l'inici dels anys 80 han permès un avanç més que notori en el coneixement de l'assentament, però han estat poc continuades (1983/84, 1986/90, 1995/96, 1998). La major part de les intervencions (excepte a les campanyes de 1988/90) han estat realitzades en el mateix indret: el sector d'entrada al recinte emmurallat (figs. 1 a 4).

Al llarg dels primers decennis del segle XX, Olèrdola va viure un seguit d'esdeveniments que marcaren les pautes de les investigacions posteriors. Puig i Cadafalch (1909) i Gómez Moreno (1919) identificaren i revaloritzaren la primera capella (preromànica per al primer, mossàrab per al segon). Maties Pallarés realitza les primeres excavacions oficials els anys 1920 i 1921, per encàrrec de l'Institut d'Estudis Catalans. L'any 1921, el general Lammerer, del servei topogràfic de Munic ("Topographisches Bureau") en fa el primer pla topogràfic minuciós. També al mateix any se celebra a Olèrdola l'Aplec Excursionista anual dels Centres Excursionistes de Catalunya.

Geroni Martorell, arquitecte del Servei de Conservació i Catalogació de Monuments de la Diputació de Barcelona, du a terme la primera restauració de l'església de Sant Miquel durant els mesos de maig i juny de 1926 i gener de 1928. L'actuació arquitectònica afectà l'absis preromànic -consolidació de murs i coberta- i l'església romànica -reparació del cimbori i el campanar, repicat del tester i supressió d'un retaule barroc, sembla que molt malmès i d'escàs interès. Durant la intervenció de l'any 1926 es va localitzar casualment la columneta monolítica situada a la finestra geminada de la façana, en treure el tapiat que l'amagava.

Aquest procés de revalorització del conjunt va culminar l'any 1931 en ser declarades, separadament, l'església de Sant Miquel i les ruïnes Monument Historicoartístic d'Interès Nacional. D'acord amb la nova llei de Patrimoni Cultural Català de l'any 1993, l'església, les ruïnes i el castell d'Olèrdola esdevenen Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Fins a finals de la dècada dels 40, passada ja la Guerra Civil, no es reprenen els treballs d'investigació i restauració. L'any 1946, Albert Ferrer, realitza excavacions autoritzades per la "Comisaría Provincial de Excavaciones Arqueológicas".

L'any 1953 es va dur a terme una nova intervenció arquitectònica a l'església, essent els directors dels treballs Albert Ferrer i Camil Pallás. L'actuació va ser portada pel aleshores "Centro de Estudios y Biblioteca Museo Balaguer", amb subvenció del "Servicio de Conservación y Catalogación de Monumentos" de la Diputació de Barcelona i aportacions d'altres institucions com els Ajuntaments d'Olèrdola i Vilanova i la Geltrú. L'actuació afectà l'església romànica i comportà l'enretirada de runa, l'enrajolat del terra, el reforç de l'arcuació del sostre, l'eliminació d'un cor modern, el repicat i la restauració de murs i l'encalat d'algunes parets. Així mateix s'enderroca una capella lateral del segle XVIII afegida al mur nord i es rebaixa el mur perimetral que envolta l'església, per tal de facilitar la visió del conjunt.

3.1. - 1920

L'Institut d'Estudis Catalans realitza aquest any una intervenció, dirigida per Maties Pallarès, que afectà bàsicament dos punts: un sondatge paral·lel al parament intern de la muralla romana, per tal de datar-la i un altre sondatge a l'interior de la torre de llevant, amb la mateixa finalitat. A més es netejà la cara exterior de la muralla i es buidaren també algunes cases i sitges, encara que no tenim constància exactament de quines. Pallarès publicà una nota de la intervenció de l'any 20 a l'Anuari de l'Institut (PALLARÈS, 1915-1920: 598-599) que reproduïm tot seguit:

"Part interior de la muralla. El camp o bancal que hi ha a l'esquerra del portal de la muralla fou el lloc que elegirem per practicar la primera excavació./ Obrirem el tall arran de la paret de la muralla per observar al mateix temps la forma en què aquesta fou construïda./ Fins a 50 cms. la terra hi aparegué remoguda pel cultiu amb terrissa actual, barrejada amb la d'èpoques més antigues, i que ha degut sobrevenir d'altres llocs (secció I, capa A: fig. 373)./ Tot enfondint aparegué una altra capa, de

65 cms amb terrissa sense vernís i diverses pedres carejades algunes, procedents, segurament, de desfetes construccions (capa B). Sota d'aquesta, un gruix de 7 cms d'argila roja, que degué ésser el subsol de l'entrada d'alguna casa (C)./ A continuació, un gruix de 50 cms amb terrissa de l'Edat mitjana i bocins de campaniana (D), i, sota d'aquesta, un llit de calç pastada sense sorra; E), de 10 cms./ Finalment, en el fons de tot, sobre la roca viva travertínica en què està assentada la muralla, es troba una capa de 78 cms amb terrissa romana i fragments de campaniana.

L'interior del torreó principal de la muralla - Necessitàvem excavar en un lloc en què les terres no haguessin estat remogudes per a apreciar millor la superposició de les capes; enlloc millor que dintre el torrió cabdal de la muralla, i així ho férem. /És d'advertir que aquest torreó no és un contrafort ni una afegidura, com un altre de la mateixa muralla (de construcció més moderna), sinó que forma part i és d'igual època que aquella, i el aixecar-lo en el lloc en què està situat, desviant la línia del mur, no fou per pur convencionalisme, sinó perquè des d'aquest punt s'obiraven tots els carrers de la ciutat, tant de dintre el recinte emmurallat com de la població extramurs: venia en front de la vall de les Feixes, pel fons de la qual pujava un camí o carrer principal i tots els altres hi convergien. Les capes de dintre el torreó, ultra no estar remogudes per res, apareixen ja estratificades (vegi's el tall o secció li, fig. 374): a) d'1 m de gruix, amb terrissa actual i de l'Edat mitjana; B) d'1 m també, amb terrissa de l'Edat mitjana sense envernissar; C) de 20 cms, capa negra-cendrosa amb ibèric sense pintar i campanià; D) 50 cms de gruix, capa negra-rogenca amb ibèric i campanià; E) calç pastada i buidada aquí amb pedres que no havien pogut ésser convertides en calç, i d'altra naturalesa.

Cronologia - Les capes més profundes d'un i altre costat de la muralla foren dipositades quan els pobles de la costa mediterrània havien rebut ja la influència de la cultura grega i hel·lenística. no són més antigues que la muralla, car no piden dipositar-se dintre del torreó, abans que fos construït, ni al peu del mur, tota vegada que d'aquí tallaren les pedres per a la seva construcció./ La poca terrissa ibèrica pintada que hi apareix (i encara en la part més profunda) demostra que aquesta cultura, que tingué la seva preponderància durant el segle IV abans de Jesu-Crist, estava en decadència en aquesta època; per tant, la construcció de la muralla no es pot datar com a anterior al segle III abans de Jesu-Crist. Tampoc es pot suposar que fós construïda després de l'esmentat segle: sobre el fet cert d'haver-se dipositat després de l'edificació les capes amb terrissa ibèrica i campaniana, hi ha també que no apareix en elles el més petit fragment de terrissa sigil·lada".

3.2. - 1946

Albert Ferrer, el millor estudiós del conjunt, realitzà treballs que afectaren primordialment els estrats que donaven al parament intern de la fortificació, seguint en la mateixa inquietud de les intervencions de l'any 20. El resultat fonamental d'aquestes tasques consistí a ajustar d'una forma mínimament seriosa la datació del bastiment de la primitiva muralla (recordem que la mort

prematura de Pallarès va fer que els resultats de les seves intervencions quedessin pràcticament inèdits, excepte l'article més amunt citat). M. Soler, en una monografia dedicada al "Castro antiguo de San Miguel de Olèrdola", atribueix al segle III a.C. la construcció de la fortificació romana (FERRER: 1949). L'any 1951 publicà un altre treball sobre l'església de Sant Miquel.

3.3. - 1983-1998

Un cop ja el conjunt va esdevenir propietat pública (la Diputació de Barcelona l'adquirí l'any 1963) es va haver d'esperar vint-i-un anys per reemprendre els treballs arqueològics a Olèrdola. Aquesta vegada, tot i no tenir una continuïtat anual, han estat realitzades prop d'una dotzena d'intervencions programades. Entre els anys 1983 i 1987 es va intervenir en el sector 01, a l'esquerra de la porta d'entrada al recinte, reemplant així els treballs realitzats per A. Ferrer però amb uns nous plantejaments. En total s'obriren 6 grans quadres amb testimonis entre ells i, en quasi tots ells, es va arribar a nivell de roca. Els treballs en aquest sector es reemprengueren el 1995, excavant ara els diversos testimonis que havien quedat entre les cales. Noves campanyes es varen efectuar el 1996 i el 1998, i encara no es pot donar per acabat el gran quadre final resultant.

Els resultats varen ser molt interessants des del punt de vista científic, ja que per un costat es va poder datar acuradament la muralla romana -tot i que amb pocs elements clarament definitoris- i, el que és més important, es dibuixà ja clarament la seqüència cronològica ocupacional, al menys en aquest punt (vegeu Memòries de les excavacions corresponents a aquests anys i lliurades al Servei d'Arqueologia i els articles BATISTA; MOLIST; ROVIRA (1990), BATISTA; ROVIRA (1989), ALVAREZ, BATISTA, MOLIST, ROVIRA (1992). (figs. 2, 3 i 4), MOLIST (1997; 1999, 1997 en premsa i 1997, en premsa).

3.- JUSTIFICACIÓ DE LA INTERVENCIÓ D'URGÈNCIA

3.1.- Les obres de reforma del MAC-Olèrdola

El propassat dia 14 de desembre es varen iniciar les obres de reforma al Museu d'Arqueologia de Catalunya, les quals han estat finalitzades el mes de març d'aquest any.

La intervenció arquitectònica va comptar amb l'aprobació de la Comissió Territorial de Patrimoni Cultural de Barcelona (amb data de 10 de desembre de 1998) i la corresponent llicència d'obres de l'Ajuntament d'Olèrdola (expedient nº 200 de 1998). Tanmateix, es comunicà la natura de la intervenció a la Diputació de Barcelona, com a gestora de l'espai natural d'Olèrdola en el qual es troba inserit el conjunt històric.

Les obres afecten essencialment les infraestructures i serveis, especialment l'actual Museu Monogràfic que ha esdevingut el nou Centre d'Interpretació. Amb aquesta reforma es pretén adequar els espais a les noves necessitats del conjunt (foto nº 1).

Així mateix, amb aquest projecte es vol dotar Olèrdola de les condicions necessàries per a la seva incorporació en el projecte "la ruta dels Ibers" que s'està desplegant actualment en els principals jaciments arqueològics de la cultura ibèrica a Catalunya.

La intervenció ha contemplat i afectat els següents espais i elements:

- La creació d'un **Centre d'Interpretació**, substituint l'antic museu monogràfic. Amb l'objectiu d'adaptar i actualitzar el discurs i l'espai expositiu a les tendències actuals, es crea el nou centre d'interpretació per donar al visitant la informació que l'ajudi a entendre i gaudir de la visita a Olèrdola.

El nou discurs expositiu, que fins avui dia havia posat l'accent en la vessant històrica del jaciment, vol presentar Olèrdola com quelcom més que un indret històric. Olèrdola té un potencial suficient per esdevenir parc patrimonial integral, tant per la seva vessant històrica i arqueològica com per la seva vessant natural, en tant que entorn que ha proporcionat els recursos naturals a l'home, durant 4000 anys, i com a indret que es troba integrat en un espai natural (el Parc Comarcal d'Olèrdola).

L'obra a afectat l'edifici que contenia el museu -construït a la fi dels anys 60-. S'ha realitzat una reforma arquitectònica de les actuals sales (projecte realitzat pels arquitectes Miquel Lloveras i Mercè Soler) per aconseguir un espai més funcional i l'eliminació de les barreres d'accés.

El disseny de l'exposició amb la qual s'obrirà el nou centre ha estat realitzat pel dissenyador Marc Valls i el discurs i el guió han estat elaborats pels tècnics del Museu d'Arqueologia de Catalunya-Olèrdola. Les antigues vitrines han estat substituïdes per plafons en els que domina la informació gràfica. A banda de les abundants fotografies, s'hi han incorporat restitucions gràfiques dels elements més emblemàtics del conjunt (les muralles, les esglésies, el castell, la torre de guaita romana, les

sepultures antropomorfes o olerdolanes...) i d'altres estructures quotidianes (la premsa i el celler, la pedrera, cases i carrers ibers i medievals....).

L'actual discurs està estructurat en tres blocs temàtics que ajuden al visitant a comprendre perquè, quan i com l'home ha ocupat Olèrdola i ha transformat el seu entorn. Es posa especial èmfasi en les claus geoestratègiques que han afavorit aquesta ocupació al llarg de 4.000 anys.

Olèrdola i el seu entorn

Olèrdola se situa dins el seu entorn geogràfic, per tal d'entendre la posició de la muntanya de Sant Miquel respecte la plana penedesenca, el massís del Garraf i la serralada prelitoral. Olèrdola no es pot comprendre sense aquesta relació intrínseca amb el territori que domina visualment i que, a l'antiguitat, dominava també social i econòmicament.

Aquest bloc es complementa amb una introducció a la flora i la fauna característiques de l'espai natural d'Olèrdola, l'actual presència humana i l'utilització antròpica d'aquest espai (les masies i els conreus).

Ús i transformació d'un territori

El segon bloc temàtic es centra en la relació que s'establí entre la muntanya de Sant Miquel i el seu entorn i els homes que hi habitaren. D'aquesta manera, es perfilen els elements clau que afavorien l'ocupació (la idònia situació estratègica, l'espadat turó, els recursos hídrics) i l'ús, l'adequació i la transformació dels recursos naturals per poder viure a la plataforma rocosa (canalització, emmagatzematge i evacuació de l'aigua de pluja; treball de la roca per excavar-hi les cases i els carrers, les sitges, els dipòsits....) i l'explotació de l'entorn (la fusta i vegetació arbustiva per a la construcció i la combustió; els usos agraris i ramaders...).

4000 anys d'Història. De la primera cabana a l'actualitat

En el darrer espai expositiu hom s'endinsa en un viatge històric a través de les cinc grans etapes en què Olèrdola va ser habitada: les primeres

cabanes a l'edat del bronze (a la prehistòria), el primer poblat emmurallat a l'inici de l'edat del ferro i l'*oppidum* iber (a la protohistòria), la fortificació romanorepublicana (a l'època clàssica), el vilatge cristià (a l'època medieval) i el despoblament, abandonó i l'actual conversió en parc natural i arqueològic (al llarg de les etapes moderna i contemporània).

Història i modus de vida a través dels objectes

Una única vitrina concentra les peces més significatives que il·lustren i complementen l'evolució històrica i ens apropen a la quotidianitat d'aquells homes i dones que naixeren, visqueren i moriren a Olèrdola.

Així hi podem trobar eines per treballar el camp, la pedra, el cuir, per filar, teixir i cosir, per moldre el gra, per escriure; atuells de ceràmica per cuinar, servir, menjar, guardar i transportar aliments; objectes fets en ós o metall per l'ornament personal, armes o monedes, constatació de l'activitat comercial. Entre el lot numismàtic -s'exposen 15 monedes de diferents èpoques- cal destacar un denari de plata datat al segle II aC, un dinar d'or arab, del segle X, i una moneda de dos escuts de Felip V, també d'or.

En tant que elements artístics i escultòris, destaquen dues peces. Es tracta d'un fragment de l'ara de l'altar, probablement procedent de l'església romànica de Sant Miquel i un petit capitell de marbre, datat recentment per Robert Aceña d'entorn el segle V.

- **Aula-taller.** Dins el mateix projecte s'ha construït una aula polivalent que serà utilitzada especialment per a les activitats didàctiques, necessitat palesa en els darrers anys en els que s'ha incrementat la visita dels grups escolars.

L'aula-taller ocupa i amplia un antic porxo corresponent a la masia enderrocada per a construir l'edifici del museu. S'ha afegit a aquest porxo una estructura metàl·lica que sosté una gran vidriera que dona llum i amplitud a l'espai. En tot cas s'ha respectat l'estructura antiga.

- L'eliminació de les barreres arquitectòniques en el centre d'interpretació va acompanyada pel **condicionament de l'accés** des de l'entrada mitjançant la construcció d'una rampa i d'un **sanitari adaptat a les minusvalies**. Ha estat construït en el mateix porxo de l'aula-taller, aprofitant un antic magatzem.
- La **renovació de la senyalització exterior**, seguint el model que s'ha començat a implantar en el projecte de "la ruta dels Ibers", dissenyat per Jordi Matas.

Aquesta nova senyalització incorpora diversos tipus de suports en funció de la informació que han de contenir.

Rètols puntuals d'informació. S'han incorporat una restitució de l'element senyalitzat (pedrera, premsa, castell...) i una breu descripció en tres llengües (català, castellà i anglès).

Indicadors direccionals. Fites de continuïtat situats en punts estratègics.

Taules de situació geogràfica. Inicialment se situaran dues taules que ajudaran a la comprensió del territori que es veu des d'Olèrdola de l'entorn.

Senyalització de carretera. És necessari i imprescindible senyalitzar degudament l'accés al recinte des de la carretera comarcal 244. La senyalització actual és totalment insuficient i es troba en mal estat. El mateix dissenyador de la ruta dels ibers ha ideat un monolit que anirà col·locat a l'illeta de la carretera d'accés (BV 2243). En un futur pròxim, es preveu instal·lar rètols indicatius en les sortides de les principals vies - carreteres i autopistes- que condueixen a Olèrdola.

Aquestes obres han estat finançades dins el pressupost del MAC per a l'any 1998. La coordinació general de les obres arquitectòniques ha estat

assumida per l'Oficina d'Obres de les Grans Infraestructures (Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya) .

3.2.- Àrees afectades per les obres

En les obres més amunt relacionades sols ha estat afectat directament el subsol en un punt determinant. Tot i aixó, l'aparició de dues estructures tallades a la roca a l'efectuar sengles neteges ha fet que incorporéssim aquests elements dins la present memòria.

- Per tant, l'únic punt conflictiu i que requeria una intervenció arqueològica d'urgència era l'entrada al recinte. En aquest indret s'havia d'obrir una rasa per tal que pogués passa-hi la claveguera de desguàs del nou servei sanitari adaptat a minusvalids i fer una presa de la conducció d'aigua que passa per davant de l'entrada. La rasa -al final acabarem fent-ne dues donat el resultat arqueològic de la primera obra- travessava tot el corredor d'accés al recinte i, pel que es podia suposar fins aquell moment, era igualment l'entrada a la fortalesa en època romana i en època medieval.
- Davant de la nova porta d'accés al centre d'interpretació es va netejar la superfície per tal de poder adaptar-hi la rampa construïda *ex novo* per a facilitar l'entrada al recinte. En aquesta neteja va aparèixer un dipòsit que no estava del tot colmatat.
- Finalment, en la part d'obra de la mateixa rampa descrita més amunt, es va localitzar, talment netejant el terra per a aixecar-hi el muret de suport, una altra estructura tallada a la roca .

4.- OBJECTIUS, PLANTEJAMENT DELS TREBALLS I METODOLOGIA

Els treballs arqueològics es varen realitzar en dos períodes temporals separats una quinzena de dies entre ells, a causa de les dues rases que s'obriren. Així, la primera rasa corresponent a la primera autorització d'intervenció -autoritzada pels dies 26 a 29 de gener de 1999- es va obrir exactament el dia 26 de gener, plantejant-se aquell mateix dia la realització d'una nova rasa pels serveis a causa de les estructures aparegudes. (figs. 2 a 5; fotos nº 1 a 4). El dia 29 de gener es varen dibuixar, acotar i tancar les estructures exhumades. La segona intervenció -autoritzada per la Direcció General del Patrimoni Cultural entre els dies 4 i 11 de febrer de 1999- es va dur a terme el dia 10 de l'esmentat mes (figs. 2 a 5; fotos nº 1 a 4). El mateix dia es varen dibuixar i acotar les estructures aparegudes i es donà per closa la intervenció.

La direcció i el seguiment d'aquests treballs va estar a cura de Núria Molist, sotassignant de l'informe. Els peons que comptarem foren els mateixos de l'obra que s'estava portant a terme (empresa VALLROM, de Sant Martí Sarroca) i comptarem tammateix amb la col.laboració de l'arqueòloga Esther Gurri -contractada pel MAC dins el departament de difusió i encarregada temporalment d'aquest tema a Olèrdola-, de David Moran Pérez -que presta

el servei civil substitutori al MAC- i dels dos guardes del recinte -Isidro Villanueva i Enrique Villanueva-. A tots ells agraïm la seva col.laboració.

4.1. - *Objectius*

Al no tractar-se d'una excavació programada, aquesta intervenció estava condicionada pel fet de poder passar una rasa de serveis, tal com ja s'ha explicat més amunt, necessitat originada per les obres de reforma engegades al conjunt.

Per tant, s'havia de comprovar l'existència o la no existència d'estructures i l'entitat d'aquestes, tot i l'escassa profunditat i amplària de les rases que s'efectuaren.

D'altra banda, aquest és un sector -l'entrada al recinte- d'un innegable interès científic i que, sens dubte, la seva intervenció completa i acurada és un element que cal tenir en compte en les programacions futures, tot i l'inconvenient que això suposa -és l'únic punt per on es pot accedir al recinte, tant actualment com des de fa 2500 anys enrera.

Era obvi evident que aquest indret era la porta tant en època medieval com en època romana, però no hi havia la seguretat -sí la hipòtesi- que ho fos també en els períodes anteriors als enumerats. Tot i l'escassa entitat de la intervenció -no es tractava de fer una intervenció global a la porta sinó tant sol comprovar la viabilitat de pas d'una rasa de serveis- els resultats foren prou satisfactoris i confirmaren les hipòtesis que ens havíem formulat.

4.2. - *Plantejament dels treballs*

Es plantejà una primera rasa i més tard una segona pel corredor d'entrada al recinte.

Es tractava de passar una conducció d'aigua i una de desaigua del nou sanitari contruït a l'extrem sud-est del porxo de l'antiga masia. Aquesta rasa (fig. 5, fotos nº 1 a 5) arrencaria de sota de la paret est d'aquest porxo i travessaria el corredor. Sobre l'esmentada rasa es preveia situar un pas asfaltat -de 120 cms d'amplària- que facilités l'accés a les persones amb minusvalies.

Primera rasa

Per tal d'afectar el menys possible les probables restes, es va preveure inicialment una rasa paral·lela a la paret del porxo, obviament pel seu costat exterior. L'aparició, a escassos centímetres del nivell del sòl, d'estructures ibèriques va fer desviar inicialment la rasa, que va prendre un gir vers l'est per tal d'envoltar les estructures localitzades (figs. 5 i 6, fotos nº 5 i 6). Finalment, un cop de passada les torres bastió que flanquegen l'entrada, es va reprendre la linealitat inicial. El fet que sobre la rasa havia d'anar cobert d'un corredor enquitranat i que, forçosament, afectaria les estructures localitzades al trobar-se arran de sòl, es va decidir canviar la proposta inicial i realitzar una segona rasa.

Segona rasa

Un cop vista l'existència de la porta ibèrica en aquest punt i les diverses dificultats que ens trobarem a la primera rasa -estructures antigues, colçe de la rasa, enquitranat que s'hagués hagut de col·locar directament sobre les estructures arqueològiques- es decidí que el millor seria passar una rasa just pel centre, molt possiblement lliure

d'estructures que impedissin la realització de la rasa (figs. 5 i 6, fotos nº 4 i 6), ja que es tractava de l'espai de pas.

Així es va realitzar. No es localitzà cap estructura que hagués de ser conservada excepte en el tram final de la rasa, on just al centre del pas de la porta delimitat pels dos torreons de flanqueix va aparèixer un gran carreu ben escairat. Per causa d'aquest bloc es desvià la rasa de la seva trajectòria inicial i es va anar a buscar el tram final de la primera rasa, restant així un angle proper als 45° (figs. 5 i 6, fotos nº 15).

4.3. - Metodologia

Tot i la rapidesa de la intervenció, es seguí el ja tradicional mètode de registre utilitzat conegut com a Harris-Carandini. Tots els estrats i elements s'enregistraren amb un número de Unitat Estratigràfica (ue) i s'omplena la fitxa corresponent (vegeu capítol 6).

Es partí de la numeració general de 14000, ja que es tractava d'un sector nou, fòra de les dues àrees en les que s'havia intervingut en els darrers anys. La decissió de numerar-ho a partir del 14001 es reprengué de la darrera numeració del sector 01, el qual s'ha vingut intervenint en els darers anys éssent la numeració de 13000 els que corresponien al darrer testimoni – T13–. Donada la contigüitat entre el sector 01 i la porta, s'optà per aquesta correlació numèrica.

La planimetria i la documentació fotogràfica completaren la documentació de la intervenció d'urgència. S'aixecà la planta de totes les estructures documentades i es fotografià els diversos elements així com la situació general de la intervenció. Les fotografies, preses a migdia, adoleixen de

pronunciades ombres. No es varen poder realitzar en altres hores o altres dies.

En aquesta memòria es presenta l'inventari del material recollit, que no fou la totalitat –tampoc es va passar per la criba–. De totes maneres, la mateixa terra que es va treure de les dues rases efectuades va servir per a reomplir les rases un cop aquestes realitzades. En l'inventari hem emprat la mateixa fitxa codificada que venim utilitzant des de l'any 1995.

5 - DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS. INTERVENCIÓ D'URGÈNCIA DE 1999

5.1 - Corredor d'entrada al recinte

En total han estat identificades 28 unitats estratigràfiques. En les dues rases se separaren majoritàriament dos únics estrats, corresponents evidentment a l'estrat superficial -comú en totes elles- i diversos estrats d'èpoques i textures diferents que eren coberts per aquest superficial. Alguns d'ells ni tant sols s'arribaren a rebaixar, a causa que varen apareixer en la cota on es donava per conclosa la rasa. Altrament, la major part d'u.e. corresponen a elements o estructures, molts d'ells escassament definits a causa de la natura de la intervenció, tal com ja s'ha esmentat.

La primera rasa efectuada per tal que passessin les conduccions de serveis es va realitzar en l'extrem est del corredor d'entrada al recinte (a la dreta de l'entrada des de l'exterior) (fotos nº 2 a 6). Aquesta primera rasa (ue 14012) presenta 16,50 m de llargada, amb una amplada mitjana de 35 cms. La profunditat mitjana era de 40 cms. La rasa es va iniciar des de la sortida del canal de desguàs del sanitari adaptat (foto nº 3), a 1.30 m de l'angle sud del

porxo, i va discorre paral·lela a la paret del porxo tot mantenint la trajectòria al llarg dels primers 9m. Les estructures localitzades condicionaren el recorregut de la rasa, que es desvià vers el centre del corredor.

A la rasa 14012 es varen localitzar diverses estructures de gran interès especialment en el seu segon tram (fotos nº 2 a 6; figs. 5 i 6).

Al llarg dels primers 8 metres, sols es rebaixà l'estrat superficial (ue 14001), amb material molt trinxat i rodat. Es documentaren dos elements que reveren nº d'ue però que no responen a cap estructura. Es tracta de dos grups de pedres –ue 14002 i 14003–, probables enderrocs (fotos nº 7 i 8).

La segona meitat de la rasa es localitzaren un grup d'estructures que relacionem amb la porta –probablement la primera– que tingué la fortificació. Aquestes estructures estan conformades per la paret de la muralla –ue 14004– que forma el llenç de ponent de la murada preibèrica i ibèrica, amb grans blocs sense escairar i amb una cara vista al sudest que delimita la porta (fotos nº 10 a 12). Aquest parament se li “adosava” –l'escassa profunditat i amplitud de la intervenció condiciona enormement la interpretació posterior– el que hem identificat com a torre o torres -no queda prou definit- (ue 14005 i 14006). L'ue 14005 presenta unes característiques tècniques similars a l'ue 14004, mentre que l'ue 14006 el blocs són de major tamany i conserven restes de morter (fotos nº 13 i 14). Aquestes estructures descrites –llenç i torres– continuen perfectament sota la paret del porxo modern –ue 14015– i de la torre romana dreta de flanqueix de la porta –ue 14011–.

Així doncs, les uee 14004, 14005 i 14006 delimiten l'entrada pel seu costat nord. Aquesta porta –ue 14014– estava reblida per l'ue 14001 –superficial– i l'ue 14007, estrat arqueològic datat, sense poder fer més precisió, en època ibèrica o ibèrica tardana.

Aquesta porta, de la qual no es localitzà el sòl d'ús, estava delimitada en el seu extrem sudoest per un possible enllossat (es localitzà una gran llosa a la rasa 14012 i una altra a la rasa 14016) –ue 14013– (figs. 5 i 6), coberta per l'ue 14007.

Quan a la forma de la possible torre 14006 no es pot apreciar amb deteniment –sols es rebaixà una filada–. Sembla que podria tractar-se d'una estructura arrodonida, o, potser, en forma d'esperò. En l'extrem nord de la rasa, prop ja de la sortida, es localitzà un estrat d'enderroc que s'adosava a aquesta torre 14006 –ue 14009–.

Cal esmentar que aquestes estructures es trobaven escassament a pocs centímetres del nivell de paviment actual -alguns dels blocs de les torres afloraven, sense que s'haguessin pogut identificar com ara–. Per tant, no era possible passar les conduccions dels serveis per aquest punt. Inicialment s desvià la rasa per davant de les estructures (figs. 5 i 6), però el problema continuà amb la localització de l'"enllossat" de la porta i la problemàtica d'utilitzar morter per fixar les canalitzacions, lo qual afectava les estructures conservades.

L'entitat i importància de les estructures localitzades relacionades amb la porta preibèrica i ibèrica del recinte condicionaren l'obertura d'una segona rasa, ja que la primera era inviable. Es modificà el projecte arquitectònic inicial que preveia l'ubicació de la rampa d'accés adossada a la paret del porxo optant ara per la part central del corredor. Això ofería diverses aventatges. al haver localitzat la porta feia previsible que a la part central no hi haguessin estructures, tal com així va ser. Tanmateix, una aventatge afegida en la nova ubicació de la rampa enquitranada era que corria menys risc de ser malmesa pel pas esporàdic de vehicles.

La segona rasa –ue 14016– tenia unes dimensions similars a la primera, a excepció del l'angle que feia en l'extrem sudoest, per tal de guanyar el centre del corredor, i la part final que s'aprofità la rasa ja oberta per evitar obrir nova

superfície però especialment per la localització d'un gran bloc escairat, del qual en parlarem més endavant (fotos nº 4, 6, 9 i 15; fig. 5).

L'ue superficial –14001– cobria bona part de les estructures. En general es repetí l'estratigrafia localitzada en la primera rasa. Per contra, noves estructures –de duptosa identificació pel condicionants exposats– s'identificaren: per un costat, l'ue 14017 (foto nº 9), que probablement corresponguin a un mur –de cronologia moderna ?– i un altre possible mur, també modern –ue 14018–, Ambdues estructures se sacrificaren per tal de passar la canalització. En tot cas es troben fora de l'àmbit delimitat pels torreons i pels llenços de muralla. Ambdos, tanmateix, tindrien una disposició perpendicular al corredor.

En descriure la primera rasa hem ja mencionat la localització d'un possible enllossat iber de la porta localitzat també en aquesta segona rasa –ue 14019– (fig. 5).

Finalment, en l'extrem nord de la rasa i a l'altura dels angles exteriors de les torres que delimiten l'entrada, es localitzà, en una disposició centrada, un gran bloc ben escairat –ue 14020– de funcionalitat desconeguda fins el moment i que ja aflorava de forma superficial en la seva cota més alta (figs. 5 i 6; foto nº 15).

5.2 - Estructura davant la nova porta d'entrada al Centre d'Interpretació

La pavimentació de la rampa d'accés –en alguns trams també comportà construcció– ocasionà una actuació puntual en el seu tram final, just davant de la porta d'accés al nou centre d'interpretació (figs. 3 i 4; fotos nº 18 i 19).

Efectivament, al igualar en nivell del sòl en aquest punt va aparèixer una estructura negativa retallada a la roca complementada amb construccions modernes d'obra –fetes en morter–. Així, va aparèixer un dipòsit de forma rectangular –de 180 cms. x 120 cms.–, excavat a la roca –ue 14022– (fig. 7; fotos nº 18 a 22). El costat sudoest estava delimitat, per sobre de la banquetta de roca, per un mur fet en morter, totxo i pedres d'una sola filada –ue 14025– (fig. 7; fotos 18, 20 i 21). El costat nordoest estava parcialment cobert per una estructura de totxos de 20 x 10 cms unida amb morter i recolçada també sobre la roca –ue 14024– (fig. 7; fotos 18, 20 i 22).

Interiorment, el dipòsit tenia una forma globular -pel que es va poder apreciar per les esclatxes del rebliment. Respecte el rebliment -que es va conservar tal qual i no es va rebaixar, s'observà que era format per runa -terra molt solta, molta pedra, morter, totxana...-. Corresponia a la ue. 14023 (fig. 7, fotos 18 a 22).

Cal fer esment que els obrers que realitzaven l'obra varen destruir la placa de morter i rajola que cobria en part l'estructura –ue 14024–. La resta del dipòsit, així com el seu rebliment, permaneixen intactes sota l'actual rampa d'accés al centre d'interpretació.

D'altra banda, es dibuixaren i numeraren un seguit de retalls que apareixen associats, en principi, al dipòsit –ue 14.026, 14027, 14018– (fig. 7; foto nº 18).

5.3 - Estructura aïllada al peu de la rampa d'accés

Per finalitzar, novament relacionat amb la rampa d'accés al recinte, es localitzà una estructura retallada a la roca que va ser parcialment netejada i fotografiada. Aquesta estructura es localitzà en el punt on s'havia d'aixecar la paret nord de la rampa d'accés. La troballa d'aquest encaix -d'altra banda cal

esmentar que en tot aquest sector aploren estructures retallades a la roca, fet que es repeteix d'igual forma en tota la part baixa del recinte emmurallat-
condicionà la construcció esmentada, pel que es va avançar uns 30 cms per tal que no afectes l'estructura. Tot el rebliment intern era humus superficial. No es buidà en tota la seva extensió (figs. 3 i 4; foto nº 23).

6 - DESCRIPCIO DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Adjuntem còpia de la fitxa de cada una de les unitats estratigràfiques descrites localitzades en el decurs de la intervenció d'urgència.

S'ha emprat una fitxa d'ue informatitzada en el programa File Marker per a Macintosh.

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14001
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
ACTUAL		segle XX (1971-1999)			

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

terra de color marró fosc, quelcom dura a la superfície.

Posició al llarg de tota la rasa 12

cota max: cota min: Mesures HxAxP

-369 -520

Components geològics pedres petites, grava

Components orgànics algun carbó

Components artificials ceràmica

igual a:	
cobert per:	graves
s'adosa a:	
talla a:	
omple a:	
en contacte	
cobreix a:	14002,3,4,5,6,7,8,9, 17,
se li adosa:	
tallat per:	
reomplert per:	
Fiabilitat	bona
Tipus UE	positiva
Color	marró fosc-negròs
Estat de conservació	bé

INTERPRETACIO

estrat superficial. Nivell de sòl actual de la porta d'entrada al recinte. Sobre la terra superficial es troba una fina capa de grava que es tira periòdicament per tal d'evitar l'acumulació de fang

igual	
Anterior	
Posterior	

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☒	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres			

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1			no			

MATERIAL ARQUEOL

barrejat (especialment ibèric i medieval)	núm.	x	y	z	Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA	tipus d'aparell
pedra seca	
pedra enfangada	
TERRA CUITA	lligam
tova	
tàpia	

data excavació	25.01.99	responsable	Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14002
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
MODERNA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Pedres de mida mitjana, sense disposició regular i posicionades amb un fort pendent, quasi verticals

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:
cobert per:
s'adosa a:
talla a:
omple a:
en contacte
cobreix a:
se li adosa:
tallat per:
reomplert per:

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

agrupament de pedres, la finalitat del qual se'ns escapa donada la mesura de la rasa

igual
Anterior
Posterior

Tipus d'estructura

Construcció ☐	paret mestra ☐	paviment ☐	retall ☐
ocupació ☐	paret mitjer ☐	rebliment ☐	forat pal ☐
destrucció ☐	envà ☐	llar ☐	cubeta ☐
abandó ☒	paret ☐	prep llar ☐	sitja ☐
	canal ☐	altres ____	

Tipus de fet

casa ☐
àmbit ☐
espai obert ☐
espai públic ☐
altres fets ☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

núm.	x	y	z	Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE

UE 14003

OLERDOLA 1999 Porta 14

Fet

Etapa Fase Cronologia

MODERNA

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Pedres de mida mitjana i petita de disposició irregular

igual a:

cobert per: 14001

s'adosa a:

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a: no s'excava

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Posició part central de la rasa 14012

cota max: cota min: Mesures HxAxP

- 427 - 440

Fiabilitat bona

Components geològics pedra calcàrea

Tipus UE positiva

Components orgànics

Color

Components artificials

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

agrupament de pedres la finalitat del qual no podem determinar donada l'amplitud de la rasa

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció paret mestra paviment retall
ocupació paret mitjer reblliment forat pal
destrucció envà llar cubeta
abandó paret prep llar sitja
canal altres

Tipus de fet

casa
àmbit
espai obert
espai públic
altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS

MOSTRES

99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació 25.01.99

responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14004
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	14014
Etapa	Fase	Cronologia			
IBERICA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Blocs de pedra de mida mitjana-gran, irregulars, disposats formant una filada i amb la cara vista a l'est (l'única que es pot observar)

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	____
cobert per:	14001
s'adosa a:	____
talla a:	____
omple a:	____
en contacte	____
cobreix a:	____
se li adosa:	14007
tallat per:	____
reomplert per:	____

Fiabilitat	bona
Tipus UE	positiva
Color	____
Estat de conservació	bé

INTERPRETACIO

Lenç de ponent de la muralla preibera i ibera (caldria comprobar-ho en futures intervencions). El petit fragment localitzat delimita la porta ibèrica pel costat nordoest

igual	muralla pre-ibera i ibera
Anterior	muralla romana
Posterior	____

Tipus d'estructura

Construcció	☒	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☒	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

paret de pedra de blocs irregulars disposada en sec

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

☒	tipus d'aparell
☒	irregular
☐	lligam
☐	terra

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14005
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	14014
Etapa	Fase	Cronologia			
IBERICA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Blocs irregulars de pedra calcària correctament alineades. Presenta una cara vista vers l'est (alineació sudoest-norddest). La disposició sembla però indicar un cert arrodoniment en la seva cara nord. Els blocs són de mida mitjana/gran i estan falcats per altres pedres de

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	____
cobert per:	14001
s'adosa a:	____
talla a:	____
omple a:	____
en contacte	____
cobreix a:	14006
se li adosa:	14007
tallat per:	____
reomplert per:	____

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

Probable torre de la muralla ibèrica (potser també pre-ibèrica. Cal considerar la possibilitat que fos arrodonida per la part de davant.

La limitació de la intervenció d'urgència no permet especificar l'entitat d'aquest element arquitectònic però creiem que cal associar decididament a una torre de la muralla ibèrica

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☒	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☒	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

paret de pedra de blocs irregulars disposada en sec

argamasa

PEDRA	☒
pedra seca	☒
pedra enfangada	☐
TERRA CUITA	☐
tova	☐
tàpia	☐

tipus d'aparell

lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE

OLERDOLA 1999 Porta 14

UE 14006

Fet 14014

Etapa Fase Cronologia

IBERICA ?

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Blocs irregulars de pedra calcària correctament alineades. Presenta una cara vista vers el nord-est). La disposició sembla però indicar l'arrodoniment en la seva cara nord. Els blocs són de mida mitjana/gran i estan falcats per altres pedres de mida petita. Hi ha

Posició sota torre romana de la dreta de l'entrada

cota max: cota min: Mesures HxAxP

-471 -486 230 cm d'amplada

Components geològics pedra calcària

Components orgànics

Components artificials

Estat de conservació bé

igual a:

cobert per: 14001, 14005

s'adosa a:

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a:

se li adosa: 14007, 14009

tallat per:

reomplert per:

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color

bé

INTERPRETACIO

Possible torre circular. Donades les característiques de la intervenció, es fa difícil definir exactament de quina construcció es tracta i de quina època. Creiem que és clarament una torre circular. La torre romana presenta a la seva base el que podria ser les restes d'aquesta torre aprofitada com a nivell de fonamentació (de fet, fins ara s'interpretava com a fonamentació aquest distint parament).

igual

Anterior

torre ibera i torre romana

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció ocupació destrucció abandó
paret mestra paret mitjer envà paret canal
paviment rebliment llar prep llar altres
retall forat pal cubeta sitja

Tipus de fet

casa
àmbit
espai obert
espai públic
altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS

MOSTRES

99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

blocs irregulars

argamasa

panots groguencs

PEDRA

pedra seca
pedra enfangada

TERRA CUITA

tova
tàpia

tipus d'aparell

irregular

lligam

data excavació 25.01.99

responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE

OLERDOLA 1999 Porta 14

UE 14007

Fet 14014

Etapa Fase Cronologia

IBERICA

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Terra marronosa, compactada, amb pedra petita i calç

igual a:

cobert per:

s'adosa a: 14004, 14005, 14006

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a: 14013, 14014, 14019

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Posició part central de la rasa 14012

cota max: cota min: Mesures HxAxP

- 450 / - 475

- 472 / - 492

20 h

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color marró

Components geològics terra

Components orgànics

Components artificials

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

nivell d'abandó ?

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció

ocupació

destrucció

abandó

paret mestra

paret mitjer

envà

paret

canal

paviment

rebliment

llar

prep llar

altres

retall

forat pal

cubeta

sitja

Tipus de fet

casa

àmbit

espai obert

espai públic

altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS

MOSTRES

99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x

y

z

Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

PEDRA

pedra seca

pedra enfangada

TERRA CUITA

tova

tàpia

tipus d'aparell

lligam

argamasa

data excavació 25.01.99

responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE

UE 14008

OLERDOLA 1999 Porta 14

Fet

Etapa Fase Cronologia

MODERNA 1971

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Terra de color marró fosc, solta, barrejada amb grava de gra guixut

igual a:

cobert per: 14001

s'adosa a:

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a: 14009

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Posició extrem nord de la rasa 14012

cota max: cota min: Mesures HxAxP

-497 - 517 - 517 - 550

Fiabilitat bona

Components geològics terra i grava

Tipus UE positiva

Components orgànics

Color marró

Components artificials

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

Rebliment modern de l'exterior de l'entrada al recinte, possiblement del moment de construcció del pàrking

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció paret mestra paviment retall
ocupació paret mitjer rebliment forat pal
destrucció envà llar cubeta
abandó paret prep llar sitja
canal altres

Tipus de fet

casa
àmbit
espai obert
espai públic
altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS

MOSTRES

99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació 25.01.99

responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14009
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
IBERICA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Pedres de disposició irregular, de mida mitjana i gran

igual a:

cobert per: 14001, 14008

s'adosa a: 14006

talla a:

omple a:

en contacte: 14020

cobreix a: no excavat

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Fiabilitat: bona

Tipus UE: positiva

Color:

Estat de conservació: bó

Posició extrem nord de la rasa 14012

cota max: cota min: Mesures HxAxP

- 497 - 517

Components geològics: pedra calcàrea

Components orgànics:

Components artificials:

INTERPRETACIO

nivell d'enderroc de l'estructura 14006

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura					Tipus de fet				
Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐	casa	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐	àmbit	☐
destrucció	☒	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐	espai obert	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐	espai públic	☐
		canal	☐	altres	____			altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL	núm.	x	y	z	Nº reg MMO
____	____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA

pedra seca

pedra enfangada

TERRA CUITA

tova

tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació: 25.01.99   responsable: Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14010
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
MODERNA		SEGLE XVIII ?			

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Alineament d pedres irregulars en direcció nord-est/sud-oest i amb dues cares vistes, a l'est i a l'oest

Posició límit nord de la meitat superior de la rasa 14012

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials Estat de conservació

igual a:	____
cobert per:	____
s'adosa a:	14011
talla a:	____
omple a:	____
en contacte	____
cobreix a:	14002,14003,14004,14005
se li adosa:	14001
tallat per:	____
reomplert per:	____
Fiabilitat	bona
Tipus UE	positiva
Color	____
Estat de conservació	bé

INTERPRETACIO

paret que delimita l'entrada al recinte pel nord, i que es troba adosada a la cara sud del torreó dret de l'entrada al recinte. Correspon a una paret de l'antiga masia-rectoria que no va ser aterrada durant les obres del 1968/1971. Delimita també el porxo d'aquesta masia, en fase actualment de ser reconvertit en aula-taller didàctic

igual	masia-rectoria
Anterior	____
Posterior	muralla romana

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

	núm.	x	y	z	Nº reg MMO
____	____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

argamasa
____

PEDRA	☐
pedra seca	☐
pedra enfangada	☐
TERRA CUITA	☐
tova	☐
tàpia	☐

tipus d'aparell	____
lligam	____

data excavació	25.01.99	responsable	Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE
OLERDOLA 1999 Porta 14

UE 14011
Fet 14015

Etapa Fase Cronologia
ROMANA REPUBLICANA S. I AC

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Carreus de grans dimensions, escairats i de mides desiguals (a la part baixa) i (a la part superior) obra de pedres irregulars. Alineació en direcció nordest/sudoest i amb tres cares vistes (la quarta no s'aprecia), a l'est, al nord i a l'oest

Posició extrem nordoest de la rasa 14002

cota max: cota min: Mesures HxAxP
554 cms (costat est)

Components geològics pedra calcàrea

Components orgànics

Components artificials morter

igual a:
cobert per:
s'adosa a: 14001
talla a:
omple a:
en contacte
cobreix a: 14005, 14006
se li adosa: 14010
tallat per:
reomplert per:

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color

Estat de conservació bó

INTERPRETACIO

cara est de la torre dreta de l'entrada al recinte, construïda en època romana i reaprofitada posteriorment

igual
muralla romana

Anterior

Posterior
muralla ibèrica

Tipus d'estructura

Construcció ocupació destruïció abandó
paret mestra paret mitjer envà paret canal
paviment rebliment llar prep llar altres

Tipus de fet

casa àmbit espai obert espai públic altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES
99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

carreus poligonals (cara exterior inferior)
carreus irregulars amb morter (cara exterior superior)
argamasa
si

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
poligonal
lligam
morter (rebliment)

data excavació 25.01.99 responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14012
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
ACTUAL		1999			

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Rasa excavada a la terra paral.lelament al costat nord del corredor d'entrada al recinte

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

Estat de conservació

igual a:

cobert per:

s'adosa a:

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a:

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Fiabilitat

Tipus UE

Color

INTERPRETACIO

rasa practicada el dia 25 de gener de 1999 per tal de passar la canalització pel desguàs del nou servei sanitari adaptat i la conducció d'aigua. Un cop practicada la rasa, la forma de la qual s'anà variant respecte el previst inicialment al sorgir les diferents estructures de la porta antiga. Es decidí, finalment, canviar el plantejament inicial i s'obrí una nova rasa paral.lela pel centre del corredor

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	Porta	14
Etapa	Fase	Cronologia	
IBERICA			

UE	14013
Fet	14014

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Pedra de forma aplanada (llosa) i de mida gran que es troba junt a la paret 14004. Es troba delimitada al sud per tres pedres de mida més petita i de forma arrodonida

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	14019 ?
cobert per:	14007
s'adosa a:	14004
talla a:	____
omple a:	____
en contacte	____
cobreix a:	____
se li adosa:	____
tallat per:	____
reomplert per:	____

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

Probable enllossat de la porta d'entrada en època ibera (la migradesa de les dades no ens permet fer una aseveració contundent)

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☒	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA	☐
pedra seca	☐
pedra enfangada	☐
TERRA CUITA	☐
tova	☐
tàpia	☐

tipus d'aparell	____
lligam	____

data excavació responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14014
OLERDOLA	1999	Porta	14	Fet	14014
Etapa	Fase	Cronologia			
IBERA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Espai obert delimitat per estructures al nordoest i al sudest

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

           P: 230 cms.

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:
cobert per:
s'adosa a:
talla a:
omple a:
en contacte
cobreix a:
se li adosa:
tallat per:
reomplert per:

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

Porta d'entrada al recinte en època ibèrica

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció ☐	paret mestra ☐	paviment ☐	retall ☐
ocupació ☐	paret mitjer ☐	rebliment ☐	forat pal ☐
destrucció ☐	envà ☐	llar ☐	cubeta ☐
abandó ☐	paret ☐	prep llar ☐	sitja ☐
	canal ☐	altres ____	

Tipus de fet

casa ☐
àmbit ☐
espai obert ☐
espai públic ☒
altres fets ☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

	núm.	x	y	z	Nº reg MMO
____	____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	Porta	14
Etapa	Fase	Cronologia	
ROMANA	republicana	s. I aC	

UE	14015
Fet	14015

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Estructura de forma quadrangular diferenciada en la seva base per un tipus constructiu de blocs poligonals i la part superior de pedra irregular i coronada amb marlets

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

____	____	____

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:

cobert per:

s'adosa a:

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a:

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Components artificials Estat de conservació

INTERPRETACIO

Torre romana que flanqueja l'entrada pel costat dret (nordost).
Reaprofitada en època medieval (part superior) fou coronada am marlets a principis del nostre segle (entre 1912 i 1921)

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☒
altres fets	☒

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
99/1						

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z N° reg MMO

____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

argamasa
____

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	Porta	14
Etapa	Fase	Cronologia	
MODERNA		S. XX	

UE	14016
Fet	

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Rasa excavada a la terra en forma de "L". Arranca de l'extrem sud de la paret del proxo (14010) en direcció al centre del camí. Aquí fa un gir de 90° per travessar el centre de l'actual accés fins el final de les dues torres romanes, on es treba amb la primera rasa (14012)

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	____
cobert per:	____
s'adosa a:	____
talla a:	____
omple a:	____
en contacte	____
cobreix a:	____
se li adosa:	____
tallat per:	____
reomplert per:	____

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

rasa practicada el dia 11 de febrer de 1999 per tal de passar la canalització pel desguàs del nou servei sanitari adaptat i la conducció d'aigua, variant la trajectòria respecte de l'anterior rasa 14012. Finalment, en aquesta rasa no es trobaren entrebancs per a poder passar-hi la canalització de desguàs.

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
____	____	____	____	____	____	____

MATERIAL ARQUEOL

	núm.	x	y	z	Nº reg MMO
____	____	____	____	____	____

DESCRIPCIO TC

argamasa
____

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell	____
lligam	____

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE
OLERDOLA 1999 Porta 14

UE 14017
Fet

Etapa Fase Cronologia
INDETERMINA

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Agrupació de pedres disposades planes. No es pot apreciar amb deteniment ja que es tracta d'un espai molt petit

igual a:
cobert per: 14001
s'adosa a:
talla a:
omple a:
en contacte
cobreix a:
se li adosa:
tallat per:
reomplert per:

Posició corredor d'entrada al recinte

cota max: cota min: Mesures HxAxP

- 373

Fiabilitat bona

Components geològics pedra calcàrea

Tipus UE positiva

Components orgànics

Color

Components artificials

Estat de conservació regular

INTERPRETACIO

Possible mur perpendicular a l'entrada. La migradesa de la intervenció no permet deduir si es tracta efectivament d'un mur -la qual cosa és dubtosa al tractar-se de l'entrada- o no es cap estructura determina

igual

És aixecada per a passar-hi la canalització pel mig de la rasa

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció ocupació destruïció abandó
paret mestra paret mitjer envà paret canal
paviment reblliment llar prep llar altres

Tipus de fet

casa àmbit espai obert espai públic altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES
99/1

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació 11.02.99

responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE
OLERDOLA 1999 Porta 14

UE 14018
Fet 14014

Etapa Fase Cronologia
INDETERMINA

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Agrupament de pedres. En destaca una llosa que es posa sota el tall sudest de la cala i que fa 40 cms. d'ampla. No és possible prendre les altres mesures.

Posició corredor d'entrada al recinte, al centre d'aquest

cota max: cota min: Mesures HxAxP
-413 - 423 a: 40 cm

Components geològics pedra sorrenca

Components orgànics

Components artificials

igual a:
cobert per: 14001
s'adosa a:
talla a:
omple a:
en contacte 14007
cobreix a:
se li adosa:
tallat per:
reomplert per:

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

Podria tractar-se d'un element estructural de la claveguera central del pas d'entrada. Potser es pot aventurar la seva cronologia ibèrica.

Aquest element no s'altera i es conserva *in situ*

igual
Anterior
Posterior

Tipus d'estructura

Construcció paret mestra paviment retall
ocupació paret mitjer rebliment forat pal
destrucció envà llar cubeta
abandó paret prep llar sitja
canal altres

Tipus de fet

casa
àmbit
espai obert
espai públic
altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació 11.02.99 responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	Porta	14
Etapa	Fase	Cronologia	
IBERICA			

UE	14019
Fet	14014

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Llosa de disposició perpendicular a l'eix del carrer i s'alinea amb el grup de pedres que delimiten pel costat sud la porta d'entrada al recinte (14013)

Posició

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	14013 ?
cobert per:	14007
s'adosa a:	
talla a:	
omple a:	
en contacte	
cobreix a:	
se li adosa:	
tallat per:	
reomplert per:	

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

Probables restes de l'enllosat de la porta preibera i ibera

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☒	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	☒		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☒
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

	núm.	x	y	z	Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	Porta	14
Etapa	Fase	Cronologia	
ROMANA	republicana	s.II-I aC	

UE	14020
Fet	14015

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

gran bloc de pedra que es troba situat a l'inici per l'exterior de l'entrada romana de la fortificació. Es tracta d'un gran bloc cúbic alineat respecte els dos grans blocs de la cantonada de les torres romanes

Posició corredor d'entrada al recinte. Extrem nord

cota max: **cota min:**   **Mesures HxAxP**

- 471   - x 50 x 58 cms

Components geològics pedra calcàrea

Components orgànics

Components artificials

igual a:	
cobert per:	14001
s'adosa a:	
talla a:	
omple a:	
en contacte	
cobreix a:	
se li adosa:	14009
tallat per:	
reomplert per:	

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

Bloc centrat respecte l'entrada d'època romana de funcionalitat desconeguda.

No és mou del seu lloc i es desvia la rasa 14016 per tal de no alterar la seva situació.

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☒	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☒
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

núm.	x	y	z	Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell	
lligam	

data excavació 11.02.99   **responsable** Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE
OLERDOLA 1999 font 14

UE 14021
Fet

Etapa Fase Cronologia
INDETERMINA

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Retall a la roca calcàrea de forma rectangular i orientat nordoest-sudest. A la part superior del costat est es troben dos petits encaixos.
Va aparèixer en el moment de construir la rampa per a minusvalids

Posició prop del camí de la font

cota max: cota min: Mesures HxAxP
? ?

Components geològics roca calcàrea

Components orgànics

Components artificials

igual a:
cobert per:
s'adosa a:
talla a:
omple a:
en contacte
cobreix a:
se li adosa:
tallat per:
reomplert per:

Fiabilitat bona

Tipus UE negativa

Color

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

Estructura retallada a la roca de funcionalitat desconeguda.
Es torna a tapa i es deixa parcialment visible

igual
Anterior
Posterior

Tipus d'estructura

Construcció paret mestra paviment retall
ocupació paret mitjer rebliment forat pal
destrucció envà llar cubeta
abandó paret prep llar sitja
canal altres

Tipus de fet

casa
àmbit
espai obert
espai públic
altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES
no si

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell
lligam

data excavació 12.01.99 responsable Núria Molist Capella

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14022
OLERDOLA	1999	muse		Fet	14022
Etapa	Fase	Cronologia			
MODERNA					

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

Forat excavat a la rocade boca quadrangular i cos oval. No coneixem la profunditat total

igual a:	
cobert per:	14024
s'adosa a:	
talla a:	roca
omple a:	
en contacte	
cobreix a:	
se li adosa:	
tallat per:	
reomplert per:	14023
Fiabilitat	regular
Tipus UE	negativa
Color	
Estat de conservació	bé

Posició davant nova porta centre interpretació (1999)

cota max:	cota min:	Mesures HxAxP
		? x 190 x 135

Components geològics	roca calcàrea
Components orgànics	
Components artificials	

INTERPRETACIO

Dipòsit-cisterna
Aquesta estructura de la que no podem descartar un origen medieval, es va trobar al fer la preparació per a passar la rampa d'accés al c.i.. No es va excavar i es va deixar tal qual

igual	
Anterior	a la masia ?
Posterior	

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	dipòsit		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	X

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
si	no	no	si	no excavat		no excavat

MATERIAL ARQUEOL

	núm.	x	y	z	Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA	☐
pedra seca	☐
pedra enfangada	☐
TERRA CUITA	☐
tova	☐
tàpia	☐

tipus d'aparell	
lligam	

data excavació	25/01/99	responsable	NMC

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE
OLERDOLA	1999	muse	
Etapa	Fase	Cronologia	
MODERNA			

UE	14023
Fet	14022

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

terra molt flonja, amb abundants restes de runa -pedres, sorra, totxos...

Posició interior 14022

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics

Components orgànics

Components artificials

igual a:	
cobert per:	14024
s'adosa a:	14025
talla a:	
omple a:	14022
en contacte	
cobreix a:	
se li adosa:	
tallat per:	
reomplert per:	

Fiabilitat

Tipus UE

Color

Estat de conservació

INTERPRETACIO

Rebliment del dipòsit-cisterna.

No es buida i permaneceix intacte. Desconeixem el moment en que es va reomplir. No cal descartar una estructura antiga amb un rebliment modern, posar de quan varen fer l'actual edifici (1969/71)

igual

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z N° reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

tipus d'aparell

lligam

data excavació

responsable

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT	ANY	SECTOR	QUADRE	UE	14026
OLERDOLA	1999	muse		Fet	
Etapa	Fase	Cronologia			
MODERNA		s. XX (1969/71)			

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció

pedres irregular alineades nordest-sudoest. Presenta una sola cara vista al nord

Posició límit sudest del dipòsit 14022

cota max: cota min: Mesures HxAxP

Components geològics pedra

Components orgànics

Components artificials

igual a:

cobert per: res

s'adosa a: 14022

talla a:

omple a:

en contacte

cobreix a: roca, 14027

se li adosa:

tallat per:

reomplert per:

Fiabilitat bona

Tipus UE positiva

Color

Estat de conservació bé

INTERPRETACIO

muret de pedra que forma part d'un dels graons de l'escala per la qual s'accedeix a l'edifici de serveis d'Olèrdola construïda amb la reforma general de l'any 1971

igual

altres graons rampa antiga d'accés

Anterior

Posterior

Tipus d'estructura

Construcció	☐	paret mestra	☐	paviment	☐	retall	☐
ocupació	☐	paret mitjer	☐	rebliment	☐	forat pal	☐
destrucció	☐	envà	☐	llar	☐	cubeta	☐
abandó	☐	paret	☐	prep llar	☐	sitja	☐
		canal	☐	altres	x marge ____		

Tipus de fet

casa	☐
àmbit	☐
espai obert	☐
espai públic	☐
altres fets	☐

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES	ALÇATS	SECCIONS	FOTOGRAFIES	INVENTARI	MATERIALS	MOSTRES
si	no	no	si			

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z N° reg MMO

DESCRIPCIO TC

marge-graó

argamasa

PEDRA
pedra seca
pedra enfangada
TERRA CUITA
tova
tàpia

☐
x
☐
☐
☐
☐

tipus d'aparell

blocs irregulars

lligam

data excavació 25/01/99

responsable NMC

OLERDOLA-Fitxa d'Unitat Estratigrafica

NOM JACIMENT ANY SECTOR QUADRE
OLERDOLA 1999 muse

UE **14028**
 Fet **14022**

Etapa Fase Cronologia
MODERN ?

DESCRIPCIO I ELEMENTS FISICS

Descripció
 retall a la roca calcàrea en direcció est-oest

igual a:
 cobert per:
 s'adosa a:
 talla a:
 omple a:
 en contacte
 cobreix a:
 se li adosa:
 tallat per:
 reomplert per:

Posició extrem est de la cubeta 14027

cota max: cota min: Mesures HxAxP
 ? x 20 x 30

Fiabilitat bona
 Tipus UE
 Color
 Estat de conservació bé. Actualment visible

Components geològics roca
 Components orgànics
 Components artificials

INTERPRETACIO

Petit canaló retallat a la roca. Probablement conduïa aigua fins el dipòsit 14027

igual
 Anterior
 Posterior

Tipus d'estructura

Construcció ocupació destrucció abandó
 paret mestra paret mitjer envà paret canal
 paviment reblliment llar prep llar altres
 retall forat pal cubeta sitja

Tipus de fet

casa àmbit espai obert espai públic altres fets

DOCUMENTACIO COMPLEMENTARIA

PLANTES ALÇATS SECCIONS FOTOGRAFIES INVENTARI MATERIALS MOSTRES

MATERIAL ARQUEOL

núm. x y z Nº reg MMO

DESCRIPCIO TC

argamasa

PEDRA
 pedra seca
 pedra enfangada
 TERRA CUITA
 tova
 tàpia

tipus d'aparell
 lligam

data excavació responsable

7 - DINÀMICA ESTRUCTURAL DE L'ENTRADA AL RECINTE

Els treballs d'urgència efectuats a l'inici de 1999 al conjunt històric d'Olèrdola han aportat una valuosa informació sobre la configuració de la muralla preibèrica i ibèrica i en especial de la porta d'entrada al recinte.

Sens dubte, són uns resultats condicionats per la limitació de la pròpia intervenció, caracteritzada per l'urgència en realitzar els treballs i, en especial, per la superficialitat de la intervenció –un cop assolit el nivell de profunditat necessari per a passar les conduccions finalitzava el rebaix–.

7.1. - Inici edat del Ferro

No es va localitzar cap estructura ni estrat atribuïble a aquest moment històric, així com d'etapes més reculades. La continuació del traçat de la muralla preibèrica –constatat per que fa a l'etapa ibèrica– en aquest tram sembla evident, però no obstant no podem afirmar categòricament l'ubicació de la porta de la primera muralla en l'actual indret on se situa l'entrada i on

estava des de l'època ibèrica, ja que no es rebaixaren suficientment els nivells per assolir els presumibles estrats d'aquesta època.

Resta, per tant, l'incògnita de l'ubicació de la porta/es de la primera muralla.

7.2. - Època ibèrica tardana. L'entrada a l'*oppidum*

Sens cap mena de dubte, la troballa més destacada de la ràpida intervenció ha estat la localització de la porta de l'*oppidum* iber, que bé a coincidir quan a ubicació amb la posterior porta de la muralla romana i la de la ciutat medieval –i que ha perdurat fins l'actualitat–. De fet, ja en la restitució gràfica ideal que varem proposar pel poblat d'època ibèrica, dibuixada per F. Riat el 1998 i actualment incorporada al centre d'informació i a la Guia d'Olèrdola, es proposa que la porta d'entrada al poblat fos en aquest indret (fig. 8). Aquest fet ha estat comprovat gràcies a l'intervenció objecte d'aquesta memòria.

La muralla preibera i ibera ha estat ampliament documentada en els darrers treballs arqueològics després de 1986 (BATISTA, MOLIST, ROVIRA, 1989; ALVAREZ, BATISTA, MOLIST, ROVIRA, 1991) (fig. 10). Diversos articles específics o comunicacions a congressos es troben actualment en premsa Tanmateix es poden consultar les memòries corresponents a les campanyes de 1986, 1987, 1995 i l'informe de la campanya de 1996). Cal destacar que del tram de llevant -al que corresponen les publicacions citades- s'en coneixen un total de 20 m i l'estratigrafia adosada s'ha documentat en diversos punts. Pel que fa al tram de ponent, creiem que correspon a la primera muralla la part inferior de la muralla romana que s'observa en un sector (figs. 11 i 12; fotos nº 16 i 17).

Aquesta entrada ibèrica al recinte fortificat –d'una amplada previsiblement semblant a l'actual, que seria la suficient pel pas d'un carro– estava flanquejada per una torre al costat de ponent –de la qual n'hem trobat les restes en aquesta intervenció– i d'una altra torre situada al costat de llevant – les probables restes de la qual es localitzaren a l'interior del torreó refet modernament, veure campanya de 1987, cala 7 (ALVAREZ, MOLIST, ROVIRA, 1991)–. La forma de la torre no ha pogut ser ben definida, però tot apunta vers una forma arrodonida o en esperò. La seva ubicació coincideix amb un alt percentatge amb la de l'actual torreó romà. Finalment, cal assenyalar que hem pogut identificar dos diferents tipus de parament d'aquesta torre ibèrica, sense poder determinar si corresponen a refetes o a dues construccions diferents.

Tanmateix, ha estat possible identificar el que podria ser les restes d'un enllosat que conformaria el paviment del carrer de l'entrada. S'ha quedat en hipòtesi formulada a través de dues lloses. La manca d'aprofundiment en el sediment no ha permès constatar totalment aquesta possibilitat.

Finalment, comentar que les ue associades a la porta i muralla ibèriques contenen material d'època ibèrica tardana, previsiblement anterior a l'ocupació romana.

7.5. - Època romano-republicana. Una nova muralla

Poca novetat sobre aquest període ha aportat la intervenció efectuada. En destaquem dos elements.

En primer lloc, hem identificat com a torre ibèrica de flanqueix de la porta per ponent el que es podia haver suposat que era el basament de la torre

romana de flanqueix per ponent, que aflorava per sobre de l'actual nivell de paviment. Tanmateix, ja en el llenç exterior entre l'esmentada torre i la torre romana en forma d'esperò també s'apreciava, a la base, un parament diferent -blocs irregulars en sec en fornt dels grans carreus romans- que ara podem atribuir amb tota seguretat a l'obra preibèrica o ibèrica (figs. 11 i 12; fotos nº 16 i 17).

En segon lloc, la localització d'un gran bloc escairat situat al centre del corredor d'entrada i equidistant de les dues torres. Sense més elements no podem formular hipòtesis plausibles de la seva funcionalitat.

7.4. - Època medieval

Tal com ja pressupossavem, el nivell d'ús de la porta d'entrada en època medieval al recinte estava per sobre del nivell actual, per lo qual tota l'estratigrafia ha desaparegut.

7.5. - Època moderna

El nivell actual d'ús s'assenta directament sobre l'estratigrafia preromana. No obstant, diverses estructures localitzades i difícils d'identificar podrien correspondre a estructures de la masia o de qualsevol altre tipus que s'ensescapen al no haver pogut excavar-les amb extensió. Aquestes estructures es concentren especial a l'extrem sudoest del corredor d'entrada. En l'extrem contrari, tocant al pàrking del recinte, es constatà un rebliment modern segurament realitzat entorn l'any 1970 o 1971 per establir el nivell de carretera.

8.- CONSIDERACIONS PRELIMINARS

En la descripció dels treballs que s'ha efectuat més amunt ha quedat ja palès la transcendència d'aquesta intervenció tot i l'escassa entitat de la mateixa quan a terra remoguda i dies empleats.

- La porta del poblat ibèrica se situava en el mateix indret que l'actual i estava flanquejada per dues torres, de forma arrodonida o apuntada. Probablement tenia el sòl enllosat.
- No s'ha pogut constatar l'existència en aquest punt de la porta de la muralla preibèrica.
- La muralla romana s'assenta sobre les estructures més antigues en el tram de ponent del traçat, mentre que en el tram de llevant discorre de forma separada però convergent.
- El nivell d'ús de la porta en època romano-republicana i medieval estava a una cota superior a l'actual.

9.- BIBLIOGRAFIA

ADELL, J. A. (1992b), "Sant Miquel d'Olèrdola", a *Catalunya Romànica*, vol. XIX: el Penedés. L'Anoia. Enciclopedia Catalana, Barcelona, pàgs. 140-143

ÁLVAREZ, R.; BATISTA, R.; MOLIST, N.; ROVIRA, J. (1991), "La muralla del bronze final i època ibèrica d'Olèrdola (Olèrdola, Alt Penedès)", *Simposi Internacional d'Arqueologia ibèrica. Fortificacions, la Problemàtica de l'ibèric Ple (segles IV-III aC)*, Manresa, 1991, pàgs. 153-158.

AIEC (1915-1920), "Memòria presentada per la secció històrico- arqueològica donant compte dels treballs fets durant els anys 1915-20", a *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. VI, Barcelona.

AIEC (1921-1926), "Memòria de la Secció històrico- arqueològica de l'IEC donant compte dels treballs fets durant l'any 1921-22". a *Anuari de l' Institut Estudis Catalans*, vol. VII, Barcelona, pàg. X

BATISTA, R.; MOLIST, N.; ROVIRA, J.; VILALTA, M. (1990), "La cantera romana de Olèrdola. Materiales i tècniques de extracció", a *115 è Congrès National des Sociétés Savantes, Colloque Carrieres et constructions en France et dans les pa is limitrophes*, Avin iò (9-15 abril de 1990), Paris, pàgs. 383-397.

BATISTA, R.; MOLIST, N.; ROVIRA, J. (1991), "El Conjunt Monumental d'Olèrdola: les darreres campanyes d'excavacions (1983-1989)", a *Tribuna d'Arqueologia 1989-1990*, Barcelona, pgs 87-100.

BATISTA, R.; MOLIST, N.; ÀVILA, J. (1992), "El poblat d'Olèrdola", a *Catalunya Romànica*, vol. XIX: el Penedés. L'Anoia. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, pàgs. 133-140.

BATISTA, R.; ROVIRA, J.; MOLIST, N. (1993), Sant Miquel d'Olèrdola, Olèrdola", Col.lecció *Anuaris d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya*, 1. Època romana. Antiguitat tardana. Campanyes 1982.1989, Barcelona, pàgs. 32-33.

CEBRIA, A. (indit), Informe de la campanya de 1986 al Conjunt Monumental d'Olèrdola, informe elevat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, desembre de 1986.

COCA I CIRERA, B. (1984), "L'església de St. Miquel d'Olèrdola. Estudi Monogràfic", a *Miscel.lània Penedesenca*, VII, Vilafranca del Penedès, pàgs. 75-98.

COLOMINAS i ROCA, J. (1921a), "La ceràmica trobada a Olèrdola", a *Penedès*, 5, any III, maig-juny 1921, Vilafranca del Penedès, pàgs. 183-185.

FERRER SOLER, A. (1946), "Excavaciones Arqueológicas en Olèrdola", a *Villanueva i Geltrú*, 53 -2 epoca-, pàgs. 1-2.

FERRER SOLER, A. (1949), "El castro antiguo de San Miguel de Olèrdola", a *Archivo Español de Arte*, XXIV, pàgs. 113-123.

FERRER SOLER, A. (1951), "La iglesia de San Miguel de Olèrdola", a *Archivo Español de Arte*, XXIV, núm. 94, C.S.I.C., Madrid, 113-123.

LLANAS, E. (1882-1883), "Excavacions a Olèrdola", a *Boletín del Ateneo de Villanueva i Geltrú*, 1882-1883, sèrie de 13 articles sobre les excavacions a Olèrdola, any I, núm. 1, any II, núms. 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

MOLIST, N. (1997a), "Les necròpolis alt medievals d'Olèrdola", a *Miscel.lània Arqueològica 1996-1997*, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona. Pàgs. 215-241.

MOLIST, N. (1997b), "El Pla dels Albats. Quelcom més que unes sepultures. 1-El barri medieval", a *Font-Tallada*, butlletí de Sant Pere Molanta i l'Arboçar, núm. 255.

MOLIST, N. (1997c), "El Pla dels Albats. Quelcom més que unes sepultures. 2-L'església i la necròpoli de sepultures antropomorfes", a *Font-Tallada*, butlletí de Sant Pere Molanta i l'Arboçar, núm. 256.

MOLIST, N. (1999), *Olèrdola. Guies del Museu d'Arqueologia de Catalunya*. Barcelona.

MOLIST, N. (en premsa), Olèrdola. Aportacions al coneixement de l'inici de l'edat del ferro al Penedès.

MOLIST, N. (en premsa),. Estructures domèstiques d'època ibèrica al poblat ibèric d'Olèrdola. IX Jornades de l'Institut d'Estudis Penedesencs. Calafell, 1997.

MOLIST, N. (en premsa),. L'oppidum iber d'Olèrdola. Congrés Internacional. L'edat del Ferro. Girona, 1998.

MOLIST, N. (en premsa),. L'estructura urbana de la ciutat medieval d'Olèrdola. Homenatge al professor M. Riu. Berga, 1998.

PALLARES, M. (1921a), "L'excavació a Olèrdola", a *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, VI, pàgs. 598-599.

PALLARES, M. (1921b), "La muralla i fonaments de cases d'Olèrdola", a *Penedès*, 5, Vilafranca del Penedès, pàgs. 186-189

PUIG I CADAFALCH, J.; FALGUERA, A. de; GODA I, J. (1909-1918), *L'arquitectura romànica a Catalunya, Barcelona* 3 vols. en 4 toms, I.E.C. 1909-1918 (reprint. Barcelona, 1983).

RIPOLL, E. (1983) *Olèrdola. Història de la ciutat i guia del Conjunt monumental i Museu Monogràfic*, Diputació de Barcelona, Barcelona

VIRELLA i BLODA (1987) , "L'accés marítim d'Olèrdola a l'alta medievalitat", *Miscel.lània penedesenca-1986*, vol. IX, I.E.P., Sant Sadurní d'Anoia, pàgs. 20-45.

10.- DOCUMENTACIÓ GRÀFICA ANNEXA

10.1. - *Planimetries. Plantas generals*

Fig. 1 - Plànol general de la muntanya de Sant Miquel d'Olèrdola amb indicació dels elements més significatius

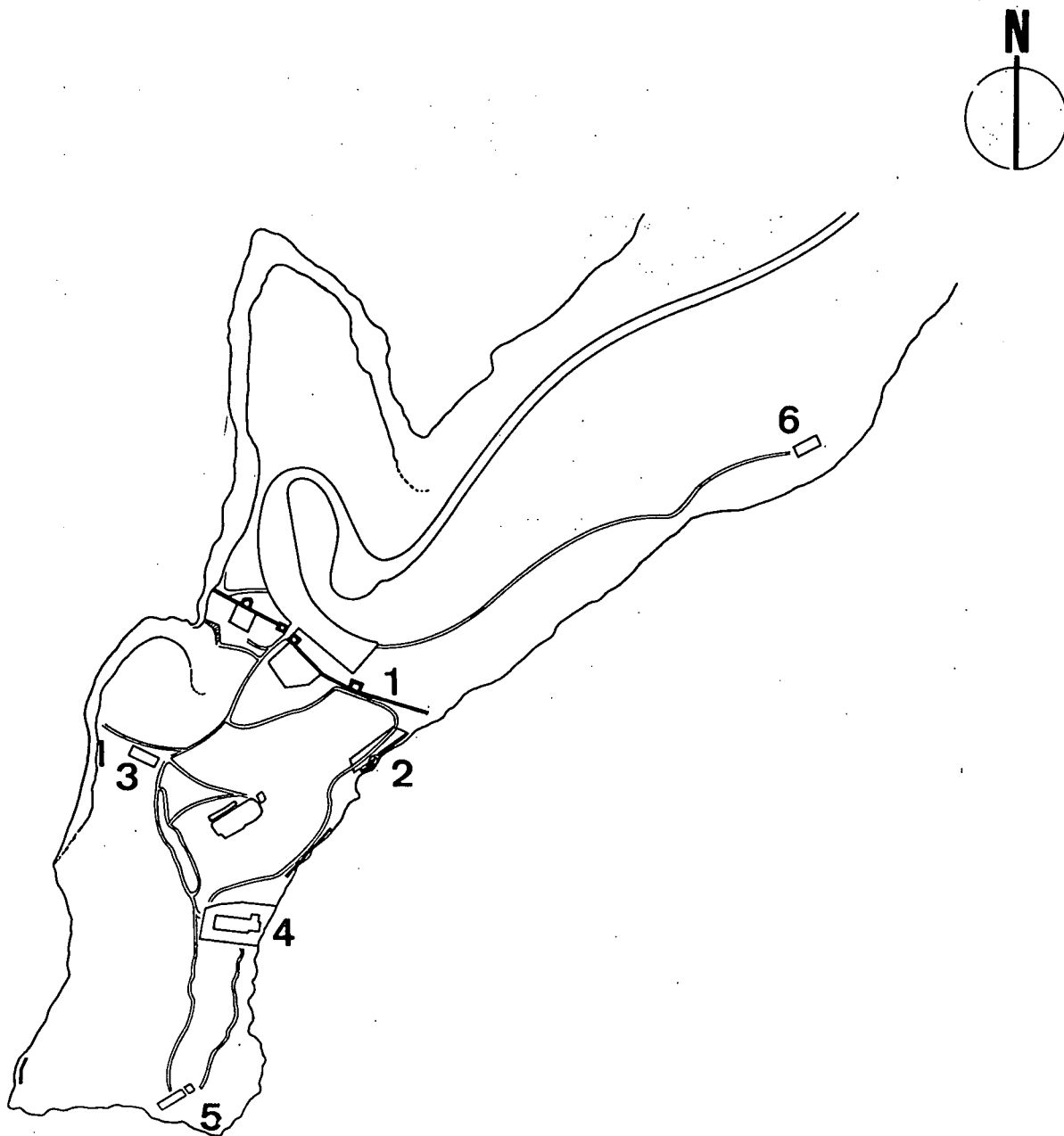
- 1 - muralla romana
- 2 - muralla medieval
- 3 - cisterna romana
- 4 - església de Sant Miquel i necròpoli altmedieval
- 5 - talaia romana i castell medieval
- 6 - església de Santa Maria i necròpoli altmedieval del Pla dels Albats

Fig. 2 - Plànol topogràfic digitalitzat (Institut Geogràfic de Catalunya, 1998) amb indicació del sector d'entrada al recinte, àrea afectada per la interenció arqueològica

Fig. 3 - Detall del plànol topogràfic digitalitzat (Institut Geogràfic de Catalunya, 1998) amb indicació de les restes aparegudes durant les obres d'acondicionament.

- 1 - entrada al recinte
- 2 - dipòsit davant de la porta del centre d'interpretació
- 3 - retall a la roca al peu de la rampa d'accés per a discapacitats

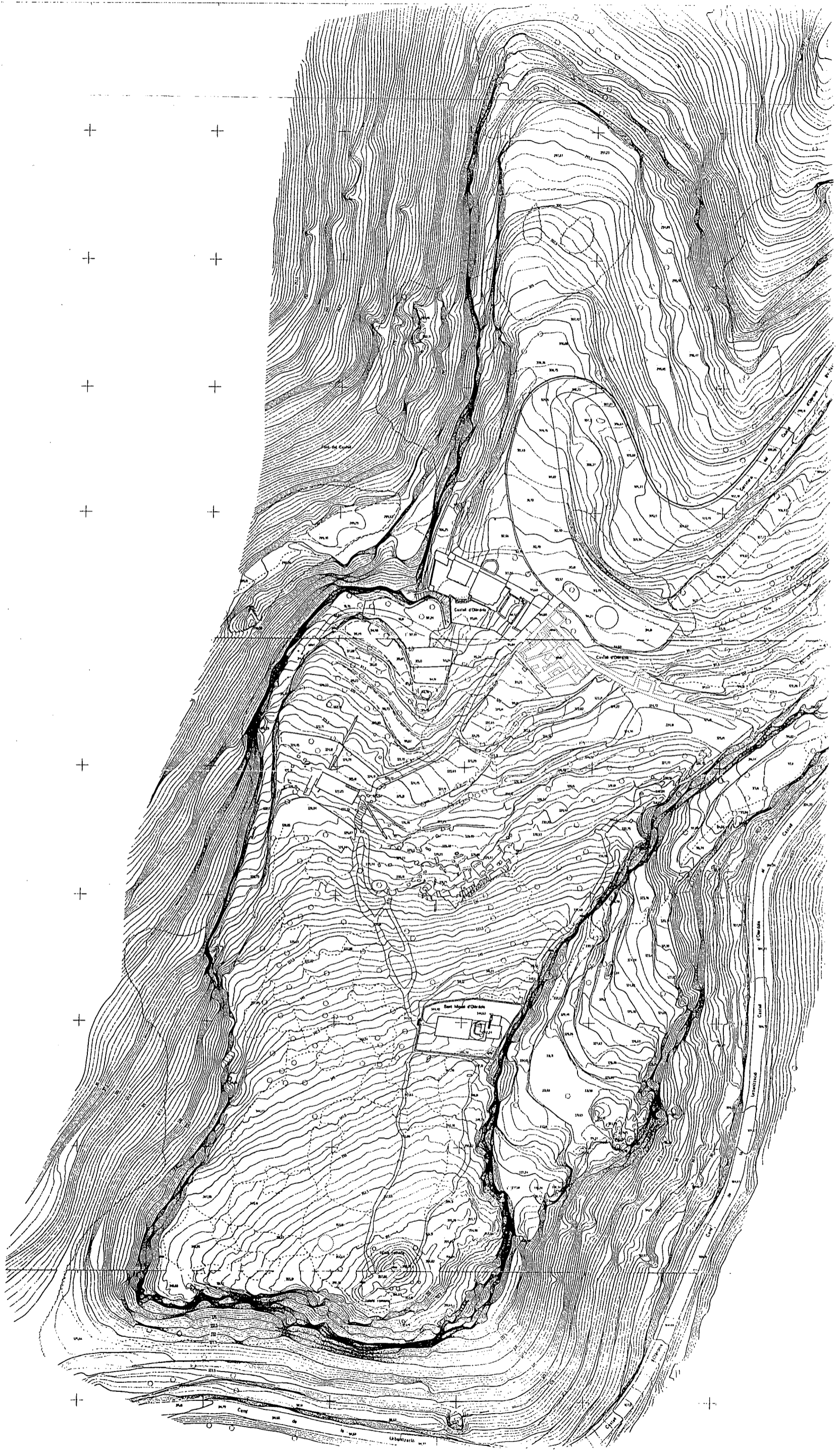
Fig. 4 - Plànol topogràfic (Diputació de Barcelona, 1987), amb indicació de les mateixes restes citades en la fig. 3.

Fig. 1 - Planol general de la muntanya de Sant Miquel d'Olèrdola amb indicació dels elements més significatius: 1 - muralla romana; 2 - muralla medieval; 3 - cisterna romana; 4 - església de Sant Miquel i necròpoli altmedieval; 5 - talaia romana i castell medieval; 6 - església de Santa Maria i necròpoli altmedieval del Pla dels Albats

Fig. 2 - Plànol topogràfic digitalitzat (Institut Geogràfic de Catalunya, 1998) amb indicació del sector d'entrada al recinte, àrea afectada per la interenció arqueològica

Fig. 3 -Detall del plànol topogràfic digitalitzat (Institut Geogràfic de Catalunya, 1998) amb indicació de les restes aparegudes durant les obres d'acondicionament: 1 - entrada al recinte; 2 - dipòsit davant de la porta del centre d'interpretació; 3 - retall a la roca al peu de la rampa d'accés per a discapacitats

Fig. 4 - Plànol topogràfic (Diputació de Barcelona, 1987), amb indicació de les mateixes restes citades en la fig. 3.

10.2. - Planimetries. Planimetria de la intervenció

Fig. 5 - Planta final de la intervenció d'urgència a l'entrada al recinte

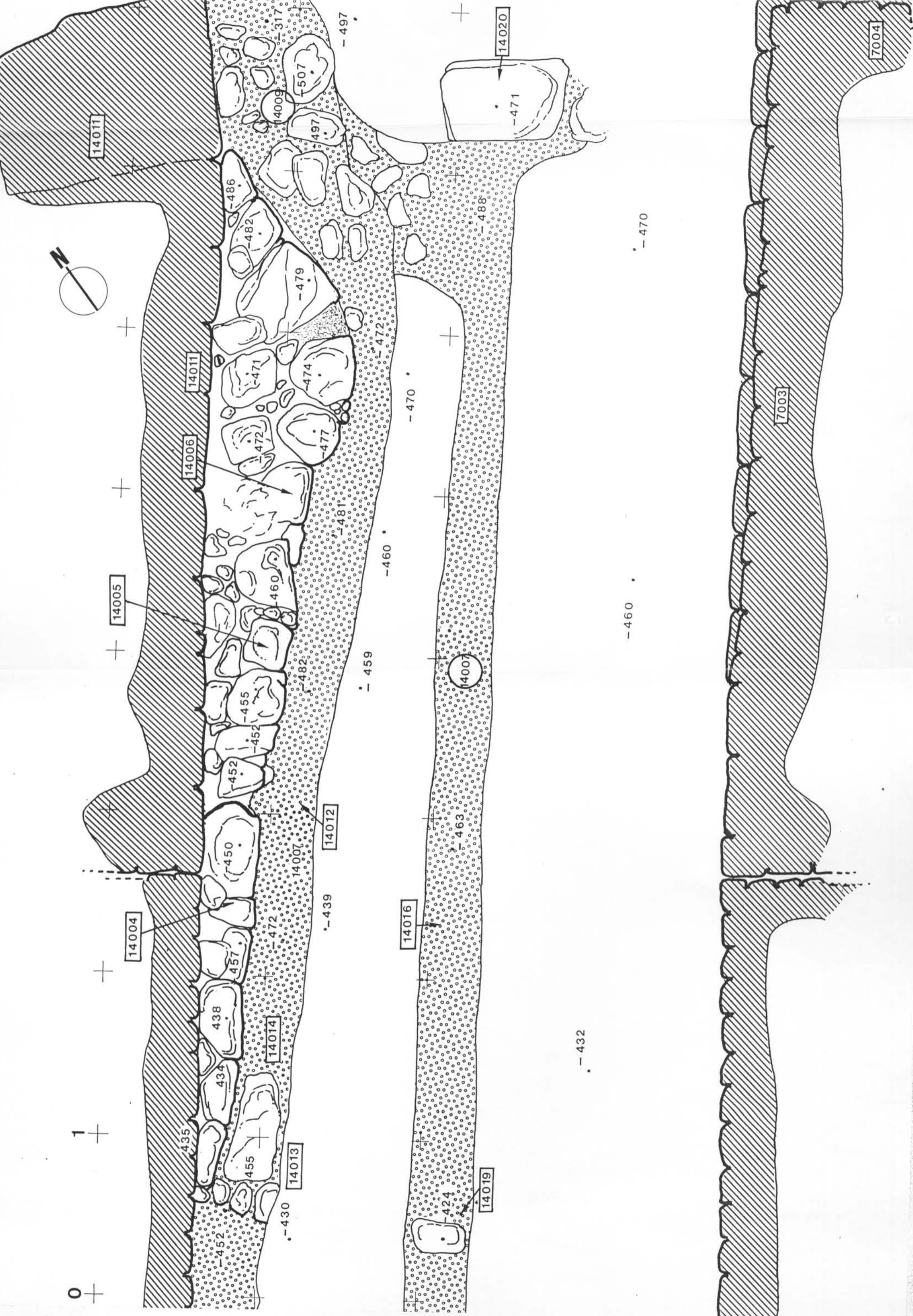
Fig. 6 - Detall de la planta de l'extrem nord de l'entrada al recinte (porta i construccions ibèriques)

Fig. 7 - Planta de la cinterna situada davant del centre d'interpretació

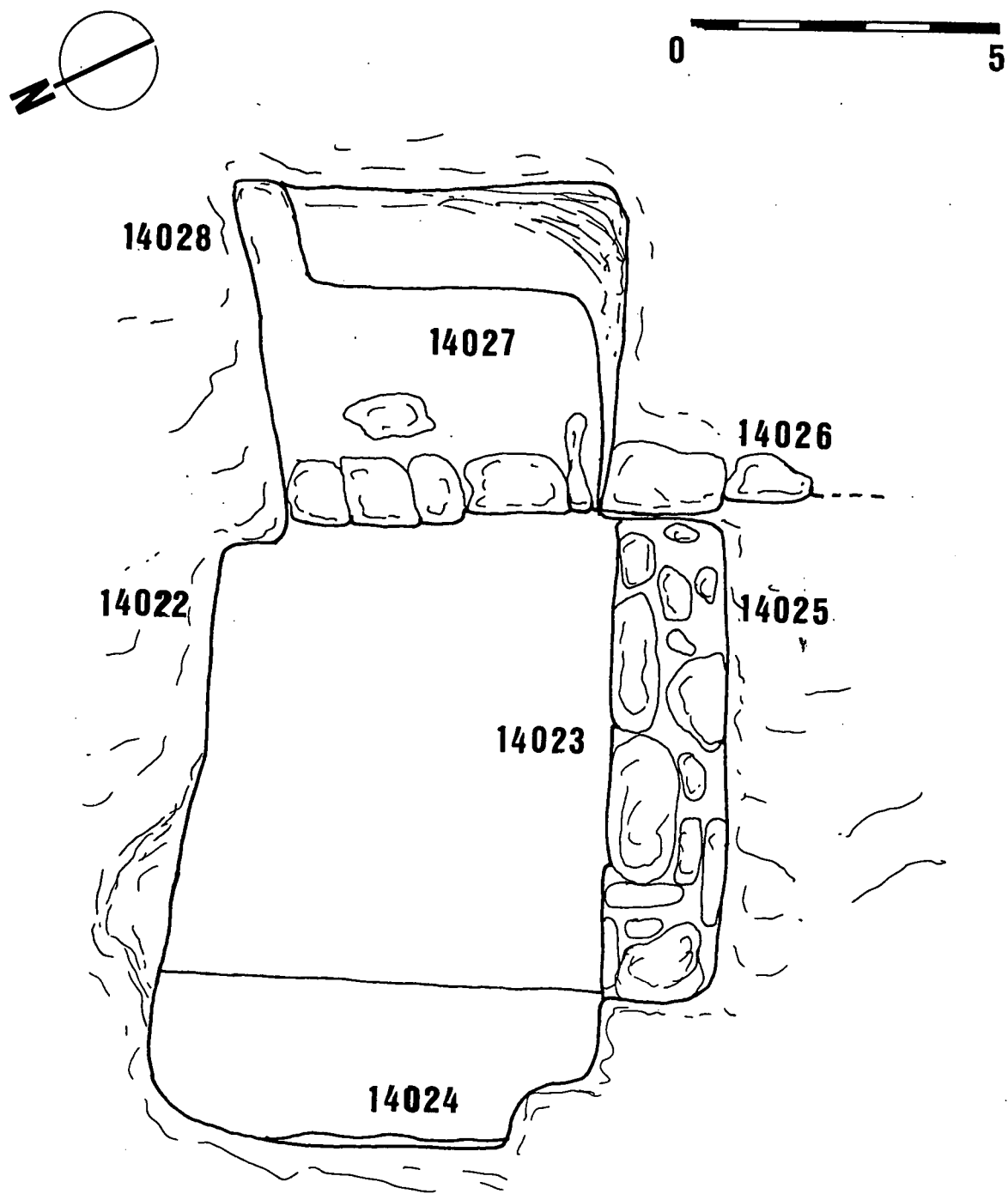
Fig. 5 - Planta final de la intervenció d'urgència a l'entrada al recinte

Fig. 6 - Detall de la planta de l'extrem nord de l'entrada al recinte (porta i construccions ibèriques)

Fig. 7 - Planta de la cisterna situada davant del centre d'interpretació

10.3. - Planimetries. Planimetria complementària

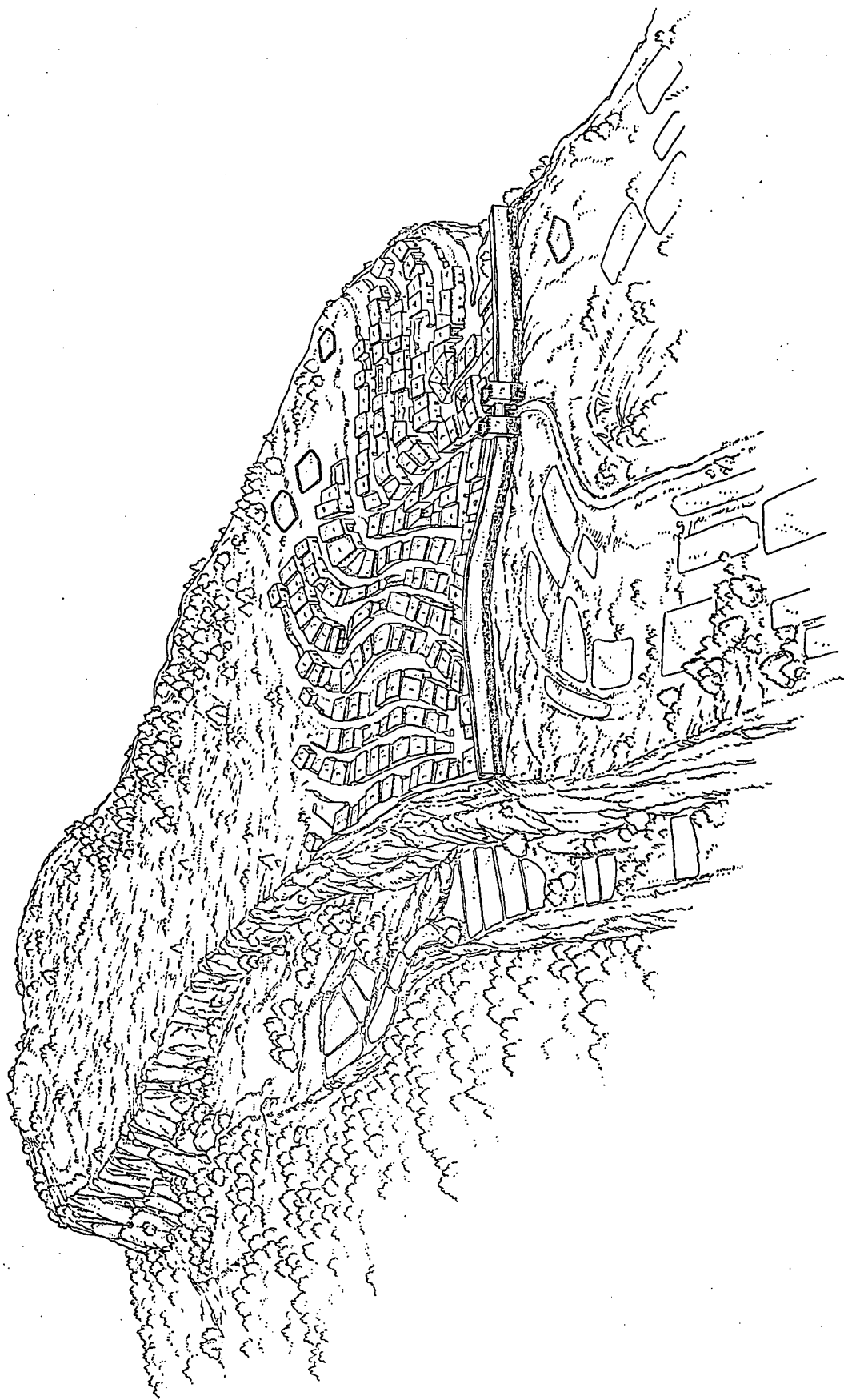
Fig. 8 - Restitució hipotètica de l'*oppidum* iber d'Olèrdola en època ibèrica (dibuix: F. Riart, 1998). La porta d'accés al recinte ja se situa a l'ubicació ara confirmada

Fig. 9 - Alçat de la muralla romana (segons Ferrer Soler, 1949)

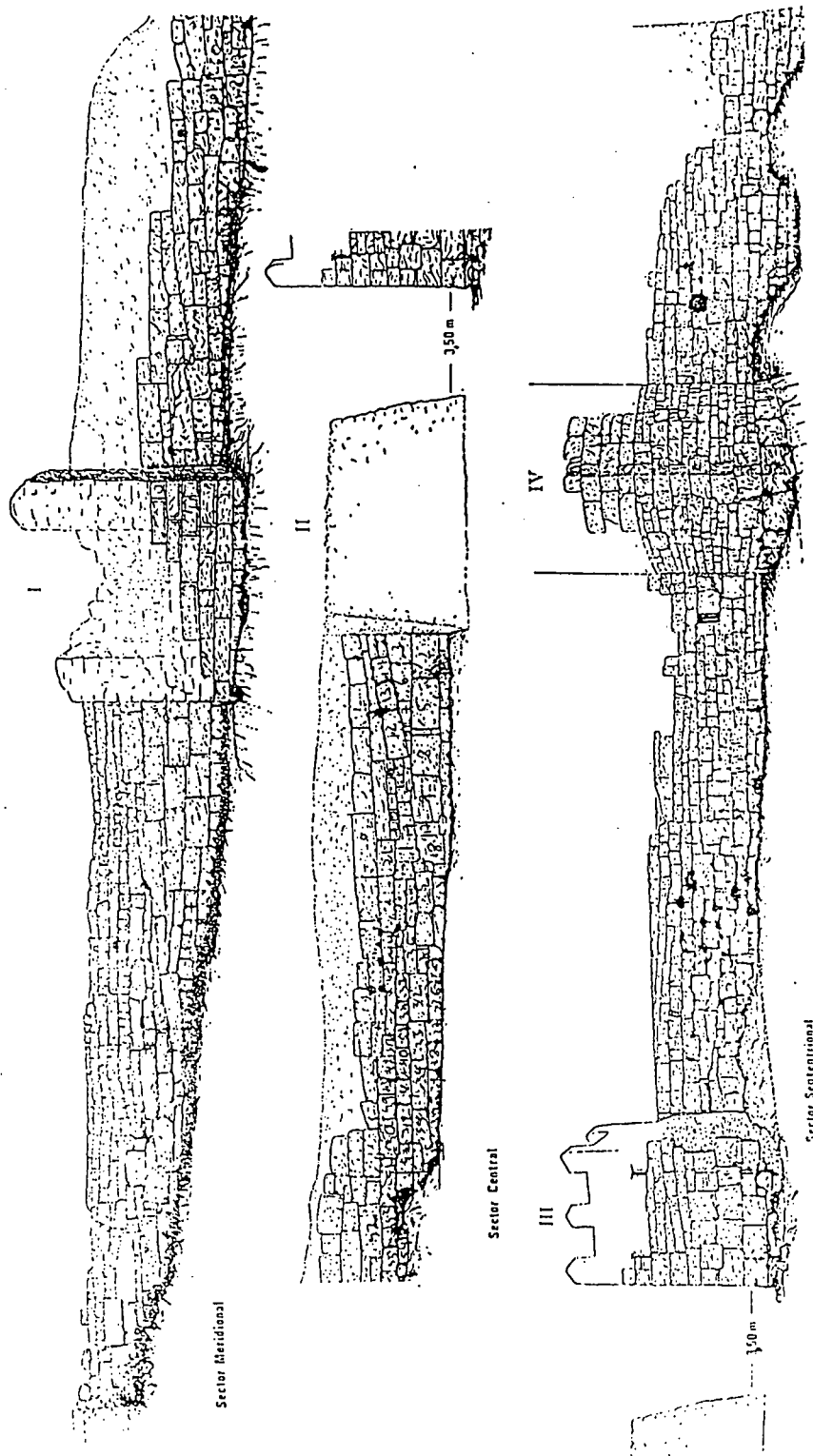
Fig. 10 - Sector 01. En trama, muralla preibèrica i ibèrica (segons Informe de la campanya de 1996)

Fig. 11 - Alçat fotogramètric d'un fragment del llenç de muralla amb indicació dels dos tipus de parament (inferior i irregular: obra preibèrica i ibèrica; resta, de carreus poligonals, obra romana). Torreó dret de l'entrada al recinte. (Diputació de Barcelona, 1984).

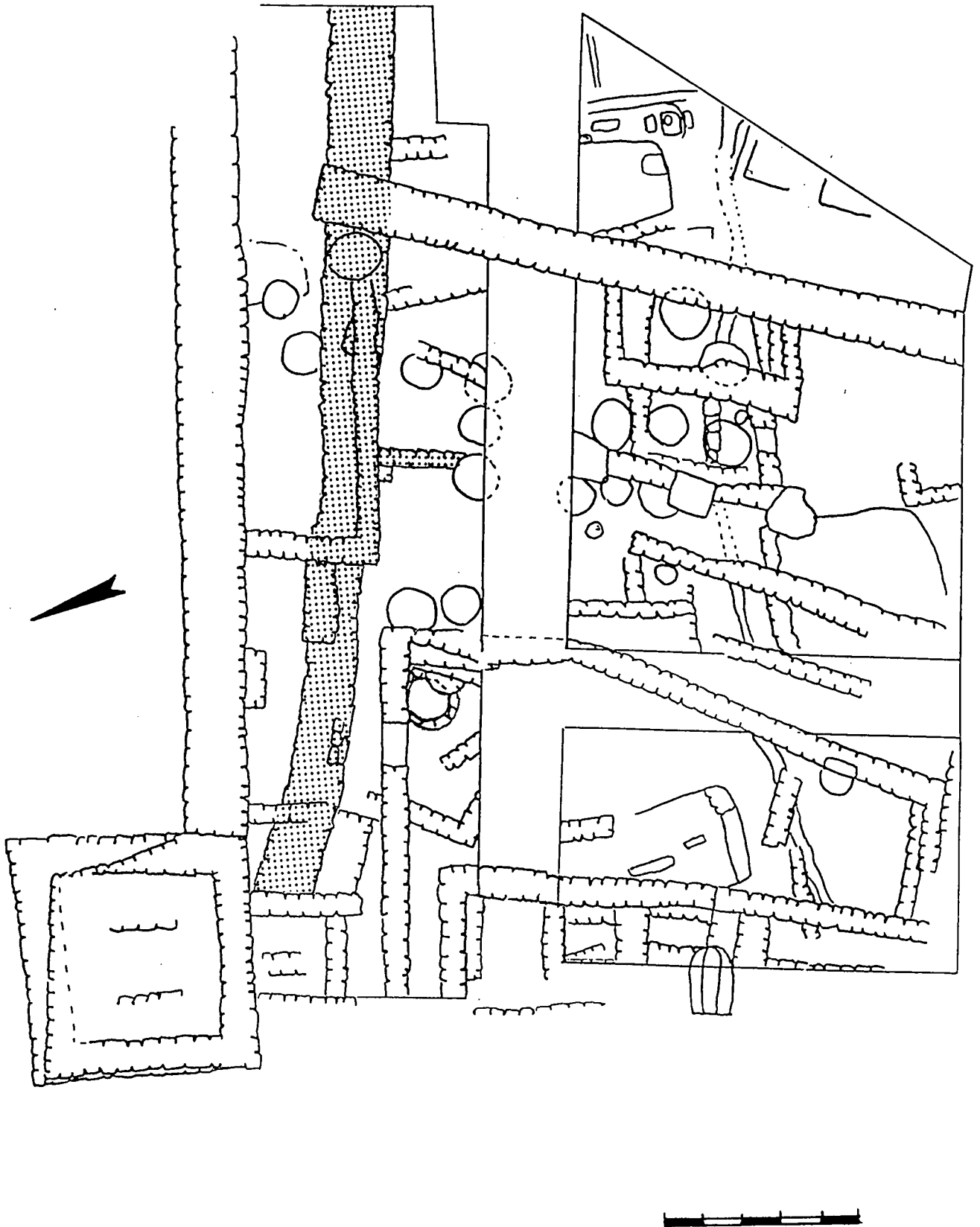
Fig. 12 - Alçat fotogramètric d'un fragment del llenç de muralla amb indicació dels dos tipus de parament (inferior i irregular: obra preibèrica i ibèrica; resta, de carreus poligonals, obra romana). Llenç de ponent. (Diputació de

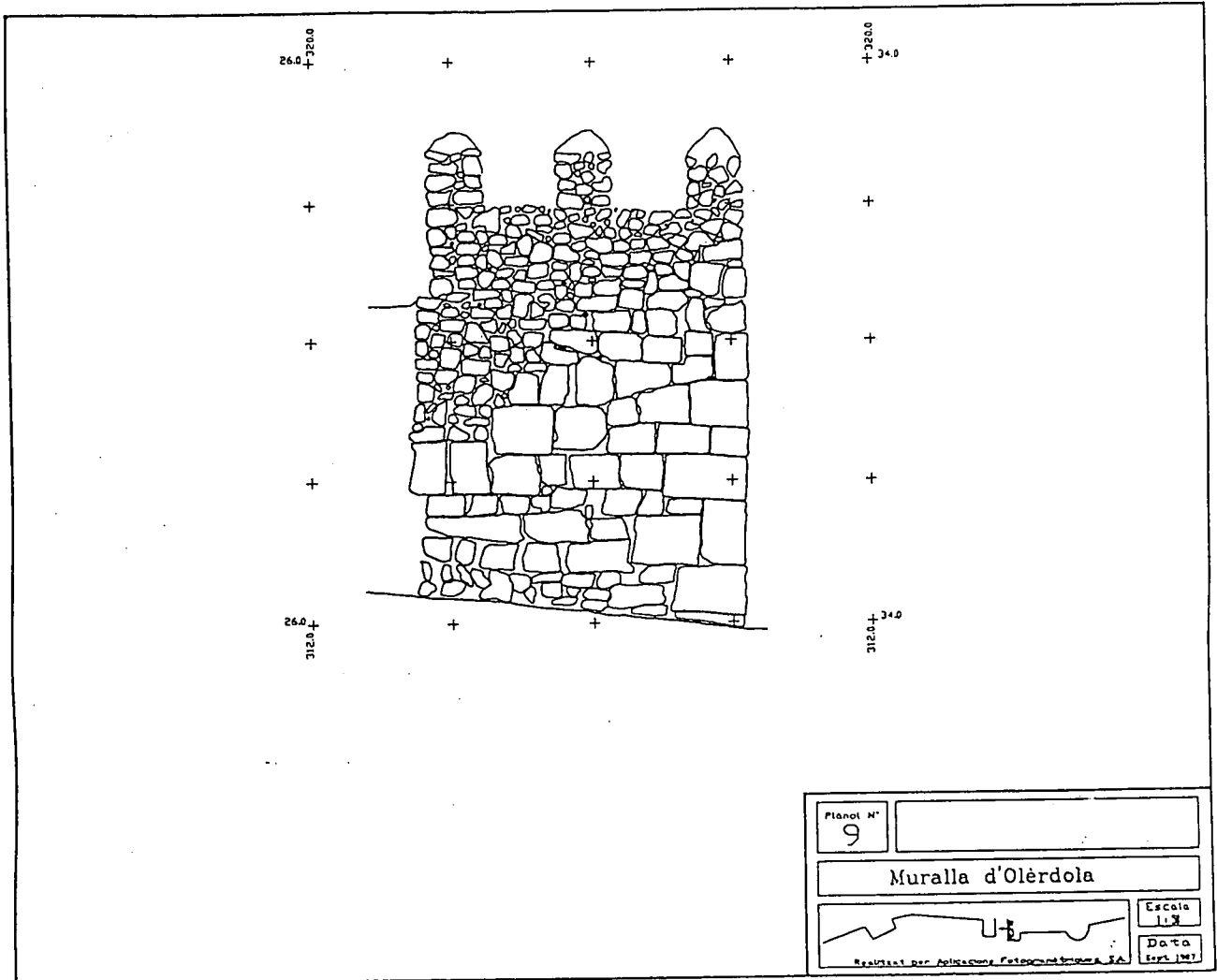
Fig. 8 - Restitució hipotètica de l'*oppidum* ibèr d'Olèrdola en època ibèrica (dibuix: F. Riart, 1998). La porta d'accés al recinte ja se situa a l'ubicació ara confirmada

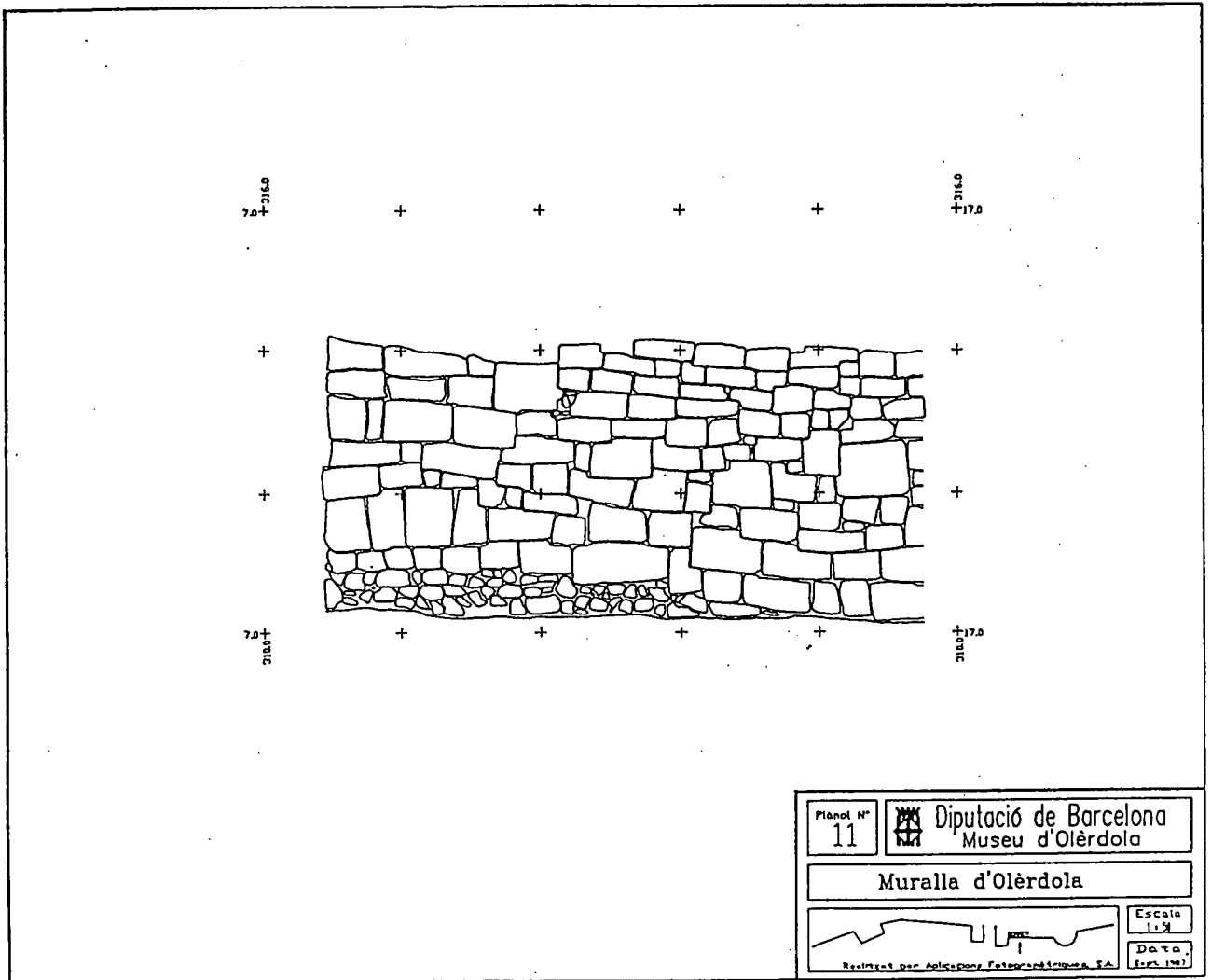
Fig. 9 - Alçat de la muralla romana (segons Ferrer Soler, 1949)

Fig. 10 - Sector 01. En trama, muralla preibèrica i ibèrica (segons Informe de la campanya de 1996)

Fig. 11 - Alçat fotogramètric d'un fragment del llenç de muralla amb indicació dels dos tipus de parament (inferior i irregular: obra preibèrica i ibèrica; resta, de carreus poligonals, obra romana). Torreó dret de l'entrada al recinte. (Diputació de Barcelona, 1984).

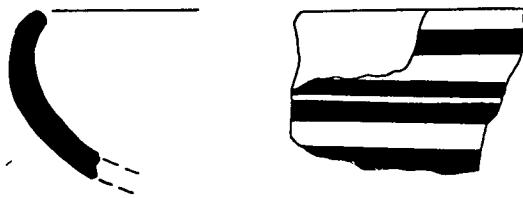

Fig. 12 -Alçat fotogramètric d'un fragment del llenç de muralla amb indicació dels dos tipus de parament (inferior i irregular: obra preibèrica i ibèrica; resta, de carreus poligonals, obra romana). Llenç de ponent. (Diputació de Barcelona, 1984).

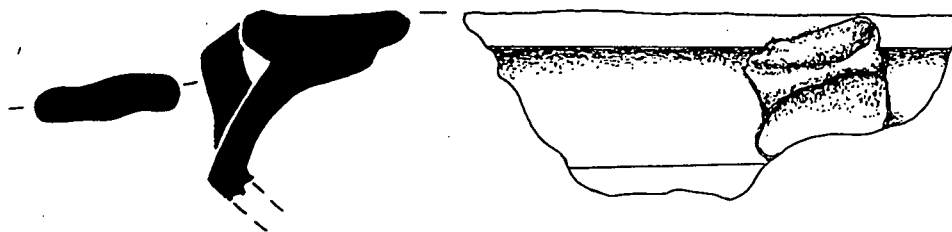
10.4.- Fotografies

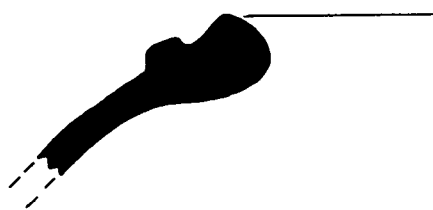
11.- DIBUIX DELS MATERIALS ARQUEOLÒGICS

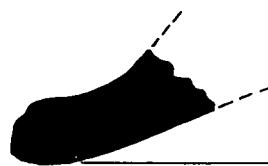
1

2

3

4

1 (Núm. inv. OL-99-14001-1)

Bol de ceràmica comuna ibèrica pintada. Decoració a la cara externa amb 4 filets de pintura de color roig vinós. Argila de color ocre, molt depurada. Desgreixant inapreciable.
Època ibèrica: segle II aC

2 (Núm. inv. OL-99-14001-6)

Cassola de ceràmica de cuina vidriada comuna. Fragment de la vora amb arrencament de la carena i una petita nansa -des de l'espatlla a la vora-. La nansa està deformada. Argila ataronjada, granulosa. Vidriat marró a l'interior ben conservat i més perdut a l'exterior; brillant. Desgreixant de calcàrea, molt granulòs.
Època moderna: segles XIX-XX

3 (Núm. inv. OL-99-14007-4)

Àmfora de ceràmica comuna ibèrica. Fragment de la vora amb doble llavi. Argila de color gris, depurada. Superfície allisada. Desgreixant de calcàrea.
Època ibèrica: segles III-I aC

4 (Núm. inv. OL-99-14007-6)

Tapadora de ceràmica comuna itàlica de cuina, forma Vegas 17. Fragment de la vora. Argila ataronjada, granlosa. La cara interior és de color gris fosc. Superfície allisada, amb una lleugera engalba. Desgreixant d'olivina i calcàrea.
Època romanorepublicana: segles II-I aC.

12.- INVENTARI DELS MATERIALS ARQUEOLÒGICS

V/N	ANY	UE	QF	NI	NM	E	TC	F	NOM	TIP	MATERIA	AS	OP	D	DECIDIBRES	OBSERVACIONS
V	1999	14001	1		1	IN	CAM	SF			ARGILA	A	R	P		
V	1999	14001	1		1	IN	CAM	SF			ARGILA	A	O	C		
V	1999	14001	2		2	I	GI	SF			ARGILA					
V	1999	14001	11		1	I	CIP	V	BOL		ARGILA			PI		BANDES
V	1999	14001	12		1	I	CIP	SF			ARGILA			PI		BANDES
V	1999	14001	18		1	I	CIP	SF			ARGILA			PI		CERCLES CONCENTRIC
V	1999	14001	13		1	I	CI	V	OENOKOE		ARGILA					
V	1999	14001	19		1	I	CI	V	AMFORA		ARGILA					
V	1999	14001	110		1	I	CI	PIU	AMFORA		ARGILA					
V	1999	14001	86			I	CI	SF			ARGILA					
V	1999	14001	17		1	IN	CR	P			ARGILA					IBÈRICA? ROMANA?. Molt
V	1999	14001	14		1	R	COR	V	BOL		ARGILA					
V	1999	14001	5			R	COR	SF			ARGILA					
V	1999	14001	1		1	R	DO	SF	DOLLIA		ARGILA					
V	1999	14001	1		1	I	AP	SF	AMFORA		ARGILA	EN	VER			2 fragments trencats matei
V	1999	14001	1		1	I	AP	SF	AMFORA		ARGILA	RN	ROS			
V	1999	14001	10			IR	A	SF	AMFORA		ARGILA					
V	1999	14001	15		1	M	RTR	SF			ARGILA			ES		
V	1999	14001	3		3	M	RTR	SF			ARGILA					
V	1999	14001	16		1	MO	VID	VN	CASSOLA		ARGILA	VID				
NV	1999	14001	1		1	IN	RCON		IMBEX		ARGILA					
NV	1999	14001	3			R	RCON		TEGULAE		ARGILA					
NV	1999	14001	1		1	IN	FAU		MACROFAU		OS					
NV	1999	14001	1		1	IN	FAU		MALACOLO		OS					

V/NV	ANY	UE	QF	NI	NM	E	TC	F	NOM	TIP	MATERIA	AS	OP	D	DEC	DIB	RES	OBSERVACIONS
V	1999	14007	11		1I		CIP	SF			ARGILA							
V	1999	14007	12		1I		CI	F	GERRA		ARGILA							fons cònceau
V	1999	14007	23-4		2I		CI	V	AMFORA		ARGILA							
V	1999	14007	15		1I		CI	N	AMFORA		ARGILA							
V	1999	14007	53		I		CI	SF			ARGILA							
V	1999	14007	2		I		CI	SF			ARGILA	EN						
V	1999	14007	16		1R		COIT	V	TAPADORA		ARGILA							
V	1999	14007	1		1R		COR	SF			ARGILA							
NV	1999	14007	2		IR		FAU		MACROFAU		OS							

V/NV	ANY	UE	QF	NI	NM	E	TC	F	NOM	TIP	MATERIA	AS	OP	D	DECIDIB	RES	OBSERVACIONS
V	1999	14008	11		1	M	RTR	SF			ARGILA				EST		
V	1999	14008	12		1	MO	VBC	SF			ARGILA	VID					BLAVA A BANDES

V/NI	ANY	UE	QF	NI	NM	E	TC	F	NOM	TIP	MATERIA	AS	OP	D	DECIDIB	RES	OBSERVACIONS
V	1999	14009	1	1	1	FI	AF	SF	AMFORA		ARGILA			Mp-ES			
V	1999	14009	1	1	1	I	CI	SF			ARGILA						
V	1999	14009	7	1	1	I	CI	SF			ARGILA		ENG				
V	1999	14009	12	1	1	R	COR	NV	GERRA		ARGILA						Nansa sortint de la vora
V	1999	14009	2	2	2	R	COR	SF			ARGILA						
V	1999	14009	1	1	1	R	DO	SF	DOLLIA		ARGILA						
V	1999	14009	1	1	1	R	A	SF	AMFORA		ARGILA						
V	1999	14009	3	3	3	R	A	SF	AMFORA		ARGILA		ENG				